

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1881. Andra Kammaren. N:o 20.

Fredagen den 11 Mars.

Kl. $\frac{1}{2}$ e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 4 i denna månad.

§ 2.

Föredrogos och hänvisades till Stats-Utskottet nedannämnda på Kammarens bord hvilande Kongl. propositioner:

1:o) angående försäljning af två Axevalla mötesfält tillhörande skogslotter;

2:o) angående anvisande af erforderliga medel för genomförande af Medelpads fögderis delning i två fögderier;

3:o) angående medgifvande för Strömsholms nya kanalbolag att medelst årliga afbetalningar gälda återstoden af en bolagets skuld till staten;

4:o) angående täckande af en å anslaget till Marinregementet uppkommen brist; och

5:o) angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar.

§ 3.

Efter föredragning dernäst af Herr *A. Hedins* i Kammarens senaste sammanträde bordlagda motion, N:o 169, angående examen och betyg i gymnastik och vapenföring vid maturitetspröfningen, blef nämnda motion hänvisad till behandling af Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 1.

§ 4.

Föredrogos och bordlades för andra gången:

Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26 och 27; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 3 (i samlingen N:o 18).

§ 5.

Till bordläggning anmäldes Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 4, i anledning af väckta motioner om ändring i § 14 Riksdagsordningen.

§ 6.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>Hans Johnsson</i>	under 14 dagar från och med den 14 Mars.
„ <i>L. Jönsson</i>	„ 14 „ „ „ 15 „
„ <i>J. E. Johansson</i>	„ 10 „ „ „ 18 „
och „ <i>A. Larsson</i> i Flicksäter	„ 10 „ „ „ 19 „

§ 7.

Justerades protokollsutdrag för detta sammanträde.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Lördagen den 12 Mars.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Herr Statsrådet m. m. O. R. Themptander aflemnade följande af Kongl. Maj:t afåtna nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) angående åtskilliga de Kongl. teatrarne rörande ärenden;
- 2:o) angående afsöndring af jord från indragana militiebostället Hilleshög N:is 3 och 10 i Malmöhus län för uppförande af en småskola för Hilleshögs by;
- 3:o) angående författning om kyrkofullmäktige och kyrkonämnd i Göteborg; samt
- 4:o) angående beviljande af pension å allmänna indragningsstaten för Professorn Johan Christofer Boklunds enka.

Herr Talmannen mottog dessa nådiga propositioner med förklarande, att Kammaren skulle egna dem grundlagsenlig behandling; och blefvo derefter samma propositioner bordlagda.

§ 2.

Justerades protokollet för den 5 innevarande månad.

§ 3.

Nedan intagna två protokoll upplästes:

År 1881 den 11 Mars sammanträdde Kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ Riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige i Riksbanken jemte suppleanter för dem; och befunnos, efter valförrättningarnes slut, hafva blifvit utsedde till

Ordförande:

Grefve *Lewenhaupt, Carl Magnus Casimir*, f. d. Kapten, med 45 röster, sedan en valsedel, på grund af felaktighet, blifvit kasserad.

Öfrige fullmäktige:

Herr <i>Arnberg, Johan Wolter</i> , Filosofie Doktor	med 47 röster,
„ <i>Dufwa, Alfred Wilhelm</i> , vice Häradshöfding	„ 47 „
„ <i>von Ehrenheim, Per Jakob</i> , f. d. Statsråd	„ 47 „
Friherre <i>Fock, Alfred Henrik Edvard</i> , Kansliråd	„ 47 „
Herr <i>Richter, Fredrik</i> , Sekreterare i Jernkontoret	„ 47 „
„ <i>Larsson, Liss Olof</i> , i Vestannor, Hemmans- egare	„ 45 „

sedan en valsedel, på grund af felaktighet, blifvit kasserad.

Suppleanter:

Herr <i>Smerling, Leonard</i> , Grosshandlare	med 48 röster,
„ <i>Olsson, Ola Bosson</i> , i Maglehult, Hemmans- egare	„ 46 „
„ <i>Österlind, August</i> , Grosshandlare	„ 46 „

sedan ordningen mellan de begge sistnämnde blifvit genom lottning bestämd.

W. Stråle.
E. Key.

A. G:son Bennich.
I. Lyttkens.

År 1881 den 11 Mars sammanträdde Kamrarnes valmän för att, jemlikt 71 och 73 §§ Riksdagsordningen, utse Riksdagens fullmäktige i Riksgäldskontoret jemte suppleanter för dem; och befunnos, efter valförrättningarnes slut, hafva blifvit utsedde till

Ordförande:

Friherre *Åkerhielm, Johan Gustaf Nils Samuel*,
Öfverstekammarjunkare med 45 röster.

Öfrige fullmäktige:

Herr <i>von Stockenström, Carl Reinhold Polhem,</i> Bruksegare	med 48 röster,
” <i>Anderson, Frans Albert, Kammarråd</i>	” 48 ”
Friherre <i>Nordenfalk, Johan, Godsegare</i>	” 48 ”
Herr <i>Åbergsson, Anders Victor, Revisionssekre-</i> <i>terare</i>	” 48 ”
” <i>Samzelius, Per, Sekreterare</i>	” 47 ”
” <i>Hierta, Carl Gustaf, Kapten</i>	” 24 ”
den sistnämnde efter lottning med Herr <i>Olsson, Ola Bosson, Hem-</i> <i>mansegare, som likaledes erhållit 24 röster.</i>	

Suppleanter:

Herr <i>Biesert, Johan Niklas, Fabriksidkare</i>	med 48 röster,
” <i>Ericson, Carl Wilhelm, Major</i>	” 47 ”
” <i>Eriksson, Gunnar, i Mörviken, Hemmansegare</i>	” 24 ”
den sistnämnde efter lottning med Herr <i>Johansson, Johan, i Bergs-</i> <i>äng, som likaledes erhållit 24 röster.</i>	

W. Stråle.
E. Key.

A. G:son Bennich.
I. Lyttkens.

Dessa protokoll lades till handlingarne; och skulle Riksdagens Kanslideputerade om de sålunda försiggångna valen i vanlig ordning underrättas samt anmodas att låta uppsätta och till Kamrarnes ingifva förslag såväl till förordnanden för de valde, som ock till de skrivelser, hvarigenom dessa val komme att hos Kongl. Maj:t anmälas.

§ 4.

Herr *J. Sjöberg* anmäldes vara af opasslighet förhindrad att denna dag deltaga i Kamrarnes förhandlingar.

§ 5.

Föredrogs och bordlades ånyo Konstitutions-Utskottets Utlåtande N:o 4, i anledning af väckta motioner om ändring i § 14 Riksdagsordningen.

§ 6.

Fortsattes den i aftonsammanträdet den 9 dennes började föredragningen af Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 4, angående tullbevillingen.

I ordningen förekom

*Punkten 5.**Om upphäfvande af tullen å majs.*

Utskottet hade i denna punkt utlåtit sig öfver Herr *Ludv. Kockums* inom Första Kammaren väckta motion N:o 11, i hvilken föreslagits dels att artikeln *Majs* måtte förklaras fri från tullafgift, dels ock att Riksdagen ville för sin del besluta, att den enligt gällande tulltaxa för sagda artikel nu stadgade afgift måtte från och med den 1 Maj innevarande år upphöra att utgå.

Och hade Utskottet, i anledning af nämnda motion, gjort följande hemställanden:

att motionen, i hvad den afsåge tullfrihet för artikeln *Majs*, måtte af Riksdagen lemnas utan afseende;

samt, under förutsättning af bifall härtil,

att motionärens förslag i fråga om tiden för upphäfvande af den för artikeln *Majs* nu stadgade tullafgift måtte anses förfallet.

Enligt anteckning & betänkandet voro reservationer vid ifrågasvarande punkt inom Utskottet anmälda dels af Herrar *A. G:son Bennich*, *W. Croneborg*, *L. Kockum*, Friherre *F. Barnekow*, *J. Johansson* i Bergsäng, *S. A. Hedlund* och Friherre *A. H. Fock*, dels ock af Herr *C. S. Carlheim-Gyllensköld*.

Sedan föredragning skett af den förra af berörda hemställanden, lemnades ordet, på begäran, till

Herr *Lovén*, som anförde: I en Utskottets betänkande åtföljande reservation uttalar Herr *Bennich*, att han tror sig kunna med säkerhet antaga att, om Riksdagen förliden år haft tillgång till de utlåtanden, som nu äro bifogade reservationen, Riksdagens beslut i denna fråga skulle hafva utfallit i en annan rigtning än som då blef händelsen. Hysande den förhoppning, att dessa upplysande och sakrika utlåtanden äfven nu skola mäktat en så kraftig verkan åstadkomma, vill jag söka med några ord beröra såväl dem som de skäl, hvilka för Utskottets åsigt varit de bestämmande.

Litet hvar af oss känner, att förliden höst pågick från vårt land en ovanlig, men därför icke obetydlig export af sprit. Möjligheten af denna export betingades naturligtvis af den omständighet, att majs fick i riket tullfritt införas. Kan det vara klokt att för en stor fabriks-gren stänga en dylik utväg, som dock hör för vårt land medföra flerfaldiga fördelar? Man skall häremot invända, att detta var ett undantagsförhållande och att kanske iugen efterföljd skall visa sig. Men ofta är det svårare att inkomma på den stora marknaden, än att, sedan man väl der vunnit insteg och gjort bekantskap med afnämarna samt lärt sig undvika dyra mellanhänder, blifva hemmastadd. En annan fabriksnäring, pressjästtillverkningen, har äfven af majsimporten dragit stor fördel. Denna fabrikation är visserligen mindre betydande; men då den fyller behofvet af denna vara inom landet och visar en ständigt växande exportsiffra, så torde den vara väl förtjent att taga vara på och vinna understöd. Vidare hafva såväl motionären som myndigheterna framhållit, att artikeln *majs* numera i stor skala an-

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

vändes till kreatursfoder, och från flera framstående landtmän har blifvit vitsordadt, att detta med fördel låter sig göra. Utskottet har emellertid icke tagit hänsyn till alla dessa omständigheter, utan säger endast, att man bör betänka dels hvilka ofantliga kvantiteter potates, som för närvarande i och för brännvinsbränning odlas, men som genom majsens användning såsom råämne för tillverkningen af denna vara skulle sakna afsättning, dels ock att potatesodlingen framför allt är för de mindre jordbrukarne af vigt, äfvensom att inom vissa trakter af landet befolkningen till följd af jordens beskaffenhet är nästan uteslutande hänvisad till odlingen af detta jordbruksalster. En annan auktoritet, hvilken för mig har minst lika stor betydhet som Utskottet, nemligen Landtbruksakademiens förvaltningskomité, säger deremot: "ingen jord i vårt land är dock så beskaffad, att den endast kan till potatesodling användas, och den ifrågavarande kan utan tvivel äfven med ett annat brukningssätt lemna vinstgifvande afkastning". Dessutom äro förhållandena inom vårt land i olika provinser i anseende till läge, bränneriernas antal, kommunikationer, m. m. så väsentligen olika, att jag tror det vara endast med svårighet, som man kan såsom regel uppställa den satsen, att man, för att skydda en gren af jordbruket, nemligen potatesodlingen, bör hämmande och störande inverka på utvecklingen af en rationel hushållning i öfrigt. Vid afgörande af nu föreliggande fråga måste man äfven tänka på den fattigare befolkningen i vårt land. Bevillnings-Utskottet har uti sitt Betänkande N:o 1 uttalat något, hvari jag gerna instämmer; der heter det nemligen: det "låter sig dock knappast nekas, att med de grunder för beskattningen, som hos oss gälla, de mindre bemedlade draga en jemförelsevis drygare skatt än samhällets lyckligare lottade medlemmar. Man påminne sig blott de långt ifrån fåtaliga personliga afgifterna till stat och kommun, äfvensom de ganska höga indirekta skatterna å förbrukningsföremål, som ingå i den fattigare klassens dagliga konsumtion". Mine Herrar! Finnes det något näringsmedel, som mera ingår i den fattiges dagliga konsumtion än just potates, som man nu söker att på omvägar fördyra. Hufvudmotivet för afslag å den motion, som behandlades, när det af mig citerade yttrandet afgafs, jag menar här Friherre De Geers motion om nedsättning i skattebördorna för de mindre bemedlade klasserna i vårt land, var ett af de skäl, som äfven nu varit bestämmande för Utskottets hemställan, nemligen omtanke om den mindre jordbrukaren. Ja, äfven jag hyser medkänsla för den mindre jordbrukaren och jag vill honom väl; men om jag anser goda skäl förefinnas och tror, att det utan skada kan ske, så måste jag maka honom något åt sidan för att jemväl kunna inrymma plats för andra samhällsmedlemmars lika berättigade intressen. Såsom bevis på att dermed icke är förenad så stor fara, som man vill låta påskina, tillåter jag mig anföra ett exempel. Å en för mig bekant trakt, hvarest jordmänen icke var synnerligen fördelaktig, funnos två brännerier. Jordbrukarne, såväl de stora som de små, odlade potates af hjertans lust, emedan för densamma vans lätt afsättning och kommunikationerna voro dåliga. Det ena bränneriet nedlades dock snart, och, inom några år, äfven det andra. Emellertid har jag, oakadt

befolkningen i anledning deraf måste öfvergå till en annan jordbrukskultur, icke försport, att denna omständighet der utöfvat något menligt inflytande på befolkningens ekonomiska välstånd eller orsakat någon ofördelaktig rubbning i jordbrukshandteringen derstädes; utan fast mera har jag hört många uttala tillfredsställelse öfver att en mängd missförhållanden, som alltid härflyta från och äro rådande i närheten af brännerier, numera försvunnit eller åtminstone blifvit till största delen afhjelpa. Utskottet säger vidare, att man icke bör uppriva ett beslut, som Riksdagen så nyligen som i fjor fattat, helst verkningarne af detta beslut ännu icke visat sig. För enskild man gäller dock att, om han begått ett förhastande, så bör han söka godgöra detsamma eller åtminstone söka afvärja de menliga följderna deraf. Kan väl något annat gälla för Riksdagen? Utskottet säger vidare och det har jemväl i denna Kammare uttalats den åsigt, att man bör afvakta den nu tillsatta tullkomiténs utlåtande, innan man åstadkommer några nya rubbningar i tullsatserna. Jag har med anledning häraf frågat en och annan af mina motståndare, hvarföre man icke tänkte på detta i fjor, och man har svarat mig, att tullkomitén i år icke är densamma som i fjor. Riksdagen beslöt då en underdånig skrifvelse med anhållan om tillsättande af en komité i ändamål att granska näringarnes tillstånd, och verkställandet af denna granskning blef ett ytterligare uppdrag för tullkomitén. Men jag säger ändock, att denna omständighet icke i någon mån förringar värdet eller vigten af mitt påstående, ty redan den 28 April 1880 biträdde Första Kammaren Andra Kammarens förut fattade beslut om aflåtande af berörda skrifvelse, men först i Maj samma år behandlades och afgjordes frågan om majstullen. Hade Riksdagen icke redan då full visshet om, att denna komité skulle komma till stånd, och hade icke Riksdagen då bort fästa afseende vid detta och icke gått komitén i förväg? Jag tror det. Mina motståndare vilja icke gå in på detta, utan säga, att hvad som icke bör ske i år, dock kunde ske i fjor, naturligtvis derföre att det är med deras åsichter och syften förenligt, och då kan jemnt gerna få vara udda. Jag vill stanna något vid denna Riksdagens skrifvelse och i Kammarens minne återföra, huru det tillgick vid dess tillkomst. Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskott hade förordat Herr Dahls motion; inom Kammaren uppstod derom en liflig strid; somliga talade för bifall, andra för rent afslag, dessa senare hufvudsakligen af det skäl, att betänkandet gick i en bestämdt prononcerad skyddsvänlig riktning. Mot slutet af debatten uppträdde en talare på stockholmsbänken med den uppmaningen till Kammaren "att icke gå till undersökningen med förut fattad mening om det resultat, till hvilket man borde komma, utan stanna på en rent neutral grund". Detta blef äfven Kammarens beslut. Kunna vi icke nu vidhålla denna opartiska ståndpunkt? Må vi låta tullkomitén efter moget öfvervägande inkomma med ett klart, genomtänkt system, som grundar sig på kända, verkligen befintliga förhållanden, men må vi icke i dess väg utkasta nya påbud, om hvilka Utskottet sjelft säger, att de ännu icke vunnit någon tillämpning, och om hvilka det således är omöjligt för komitén att ännu uttala något af erfarenheten bekräftadt omdöme. Må vi

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

derföre sluta vapenstillestånd, återgå till våra gamla ställningar och i dem afbida tullkomiténs yttrande. Jag tror att jag för detta mitt förslag bör särskildt kunna påräkna medverkan af Bevillnings-Utskottets Herrar ledamöter. Ty huru skulle väl något annat kunna vara möjligt, då Utskottet sjelft sagt, "att endast erfarenheten kan lemna ett upplysande och tillförlitligt svar". Angående de frågor, som nu föreligga, kan tullkomitéen bestämdt icke på grund af erfarenhet afgifva sitt svar, utan måste detta svar vara fotadt på grunder, hemtade från teoriens område, och om dessa säger Utskottet, "att de icke äro lämpliga".

Jag yrkar bifall till Herr Kockums motion och afslag å Utskottets hemställan.

Friherre Fock: För min del tillhör jag dem, som med stor tvekan vilja förorda eller deltaga i ett beslut om rubbande af hvad näst föregående Riksdag beslutit, men om jag gör det, om jag således kommer till det resultat, att jag föreslår en sådan rubbning, måste jag också söka gifva giltiga och starka skäl derför. Jag delar eljest den uttalade åsigten, att det är lyckligast och bäst, om tulltaxan är så stationär som möjligt eller med andra ord att icke rubbningar fram och åter ega rum; men det är framför allt i afseende å sjelfva grundsatserna, som jag anser stabilitet vara önskvärd. Och det är just dessa grundsatser, som genom sista Riksdagens beslut om majstullen blifvit väsentligen frånträdde. För att motivera en förändring i det så nyligen fattade beslutet bör kunna ådagaläggas, att vid detta beslutets fattande icke alla skäl och omständigheter voro kända eller också att nya sedermera tillkommit. Jag skall försöka visa, att så väl det ena som det andra varit fallet. Gå vi då till förra Riksdagens beslut och hvad som framkallade detsamma, så var det, och hvilket ock blifvit tydligt uttaladt, farhågan att majsimporten skulle menligt inverka på potatesodlingen i vissa delar af landet, särskildt i Kristianstads och Blekinge län, derigenom nemligen att för den stora mängd potates, som der odlas, icke skulle erhållas afsättning, om majsen obehindradt finge tränga sig emellan och fylla bränvinspannorna. Detta var det förnämsta skälet och som vägde tyngst vid beslutets fattande. Nu är emellertid upplyst, att majsen, på samma gång den utgör ett råämne för sprittillverkningen, likväl äfven är ett värderikt råämne för ladugårdsskötseln, denna viktiga jordbrukets binäring. Majs är således råämne icke blott för tillverkning af sprit, utan äfven för tillverkning af smör, ost, kött och fläsk. Förra Riksdagen lade således tull på råämnet, under det att sjelfva produkterna äro tullfria. Någon kraftigare orfil kunde Riksdagen knappast gifva gällande tullpolitik, så vida jag fattat denna tullpolitik rätt. Det väcktes vid förra riksdagen en motion om tull på fläsk, och samma motion är väckt äfven denna riksdag. Utan att vilja instämma i motionärens förslag, måste jag dock medgifva, att detta har mycket större skäl för sig än förslaget att lägga tull på majsen, på ämnet, hvaraf det amerikanska fläsket produceras, under det att man låter det senare vara tullfritt. Och den dag kan komma och är kanske icke särdeles långt aflägsen, då

denne motionär får rätt i högre grad än han kanske väntat; om det nemligen skulle hända, att amerikanskt fläsk icke får införas i europeiska hamnar eller mot dess införande läggas särdeles stora svårigheter. Är det med en sådan sannolikhet för ögonen ens försvarligt att fördyra det råämne, hvarmed vi kunna producera fläsk? Jag kan omöjligen föreställa mig, att detta kan vara eller har varit svenska Riksdagens mening. Jag yttrade nyligen mig anse ett sådant tillvägagående stridande mot grundsatserna i vår tullpolitik, och man leker icke ostraffadt med grundsatser. Det kan ju hända, att af samma skäl, som här begärts och beviljats tull på majs, att af samma och lika starka skäl kommer att begäras tull på ull och bomull för att skydda och uppmuntra den inhemska lin- och ullproduktionen. Det kan ju också hända, att enligt samma grundsats man begär tull på stenkol för att skydda den inhemska stenkolsbrytningen och den inhemska produktionen af bränsle. Grundsatsen är precis densamma.

Jag skall nu bedja att äfven få nämna några ord om den förhatliga bränvinstillverkningen och majsens inflytande på densamma. Nu är ju majsen äfven här ett råämne och således dess beläggande med tull ovilkorligen stridande mot tullpolitikens grundsatser. Men jag skall härjemte anhålla att få litet närmare upplysa om, huru denna majsförbrukning verkligen har stält sig under år 1880, som i detta hänseende är det mest gynsamma år för dem, som drifva satsen om majs-tullens bibehållande, eftersom det året största införseln och förbrukningen af majs äfven i och för bränvinstillverkningen egde rum. Under loppet af kalenderåret 1880 användes för brännerierna 324,300 centner majs, motsvarande omkring 750,000 kubikfot. Detta motsvarar i bränvin något öfver 3 millioner kannor eller ungefär just den kvantitet deraf, som under året exporterades. Samtidigt användes i och för bränvinstillverkningen spanmål af andra slag 550,000 centner och potates 6,200,000 kubikfot — jag anför blott runda tal, såsom mindre tröttande för minnet. Lätom oss nu se efter, huru dessa råämnena, nämligen majs, annan spanmål och potates fördela sig inom de särskilda bränneridistrikten. Om jag då tager hela Svea land, så användas der icke mindre än 84,000 centner majs, 109,000 centner annan spanmål, men icke mer än 100,000 kubikfot potates. Går jag till Malmöhus län, så användas der omkring 55,000 centner majs, 76,500 centner annan spanmål, men 370,000 kubikfot potates. Går jag till Kristianstads län, det starkast bränvinproducerande län i landet, så användas der 46,000 centner majs, 105,700 centner annan spanmål, men 2,800,000 kubikfot potates, och slutligen i Blekinge län användas 17,000 centner majs, 33,000 centner annan spanmål och 1,020,000 kubikfot potates. Detta olika förhållande blir mycket åskådligare på annat sätt. För hvarje centner spanmål, som i Svea land inmäska-des, användes nemligen icke fullt en kubikfot potates (eller närmare: för hvarje centner spanmål 0,9 kubikfot potates), i Malmöhus län användes för hvarje centner spanmål 4,8 kubikfot potates, i Kristianstads län för hvarje centner spanmål 26,5 kubikfot potates och i Blekinge län för hvarje centner spanmål 30,7 kubikfot potates. Vi se häraf tydligen, att det egentligen är Kristianstads och Blekinge län,

*Om upphäf-
vande af
tullen å majs.
(Forts.)*

Om upphöj-
vande af
tullen å majs.
(Forts.)

som för bränvinsbränningen använda betydliga kvantiteter potates, under det att i andra delar af landet spanmål och potates antingen användas temligen lika eller ock spanmålen nästan uteslutande brännes. Kan det då vara skäl att blott för en så ringa del af landet, som Kristianstads och Blekinge län, söka genom konstlade medel drifva upp potatesprisen öfver hela landet eller också jaga potatesen i bränvinspannorna äfven i Svea land; ty ettdera blefve följden. Emellertid kunna äfven åtskilliga andra spörsmål göras. Riksdagen och regeringen kunna visserligen genom ett penndrag besluta att sätta hvilken tull som helst på majs, likasom på andra råämnen, men följderna deraf hafva de icke i sina händer. Här i landet har t. ex. förut ganska mycket ryskt rågmjöl användts i och för bränvinstillverkningen. Det är ju möjligt att, om potatesskörden blir dålig och majsimporten hindras, detta användande af ryskt rågmjöl kunde komma att taga ännu större dimensioner, till följd af de lättare kommunikationerna inom Ryssland, hvarigenom det ryska mjölet lättare kan framföras till Östersjöhamnarne. Nåväl, i så fall blir den förhatliga majsen visserligen undanträngd, men kan det då icke hända, att den nationella oviljan i stället vänder sig mot det ryska rågmjålet? Det är då icke potatesodlaren, utan odlaren af råg, som uppträder och fordrar skydd för sin näring, och detta med lika goda skäl, som nu potatesodlarne i Blekinge och Kristianstads län för sin. I södra delarne af landet, särskildt i Malmöhus län, införas icke obetydliga kvantiteter tysk potates och användas till bränvinsbränningen. Denna potates är betydligt stärkelsehaltigare och följaktligen värderikare än den inom Sverige odlade potatesen i allmänhet är. Jag säger *i allmänhet*, ty genom lämplig kultur kan äfven den svenska potatesen drivas upp till högre stärkelsehalt. Det skulle ju kunna hända, att denna införsel af tysk potates tilltoge i så stor skala, att den inhemske potatesodlaren, som nu önskar skydd mot amerikansk majs, äfven skulle önska sådant mot tysk potates eller kanske riktigare skydd för sitt eget ofullkomliga sätt att odla denna rotfrukt.

Den föregående talaren yttrade äfven något om pressjästfabrikationen, och hvilket jag beder att få fullständiga. Under det år, jag här omnämnt, eller 1880 användes för denna fabrikation icke mindre än 73,800 centner majs, således nära en fjerdedel af all den majs, som åtgick inom bränvinsbränningen, och jästberedningen är en fabrikation, som väl icke bör betungas, utan tvärtom förtjenar all uppmuntran; och detta så mycket mer som den redan är betungad, i det hänseendet nemligen, att jästen går in tullfritt från utlandet, under det att ett ämne, stärkelse eller potatesmjöl, hvarmed jästen i handeln är till ej ringa del uppblandad, är belagdt med tull, ett förhållande, hvari jästfabrikanterna förgäfves sökt vinna rättelse. Det är således åtminstone icke skäl att lägga ny tunga på denna tillverkning, hvars betydelse kan bedömas af följande fakta: år 1875 exporterades från Sverige 10,200 skålpund pressjäst och år 1879 612,000 skålpund. År 1874 infördes från utlandet 436,000 skålpund pressjäst och år 1879 102,000 skålpund. Exporten har således mångdubblats, under det att importen betydligt aftagit. Jag anser för

min del oklokt att lägga några svårigheter i vägen för utvecklingen af en industri, som visar en så hoppgivande framtid.

Vidare har tillkommit något, som äfven den föregående talaren påpekade, nemligen en icke obetydlig export af sprit. Man skall måhända kalla detta för en tillfällighet. Ja, mine Herrar, det beror på våra åtgöranden, om det blott skall vara en tillfällighet. Men det kan och bör kunna blifva något annat än en sådan och någon fördelaktigare export än spritexport finnes icke. Ty med densamma utföres ur landet icke några af de ämnen, som för jorden äro närande. Det som utföres är egentligen intet annat än hvad som innehålles i luft och vatten. Ingen annan export, icke ens den af ladugårdsprodukter, kan jemföras med spritexporten i nationalekonomisk betydelse. Det vore derföre högst besynnerligt, om Riksdagen skulle vilja helsea denna glädjande företeelse af en påbörjad spritexport med att lägga tull på ett af de viktigaste råämnena, hvaraf spriten beredes.

Man tyckes temligen allmänt vara ense om att, ifall det, som jag nu framhållit, och ännu mycket annat, som jag icke kan utveckla, såsom jag önskade, varit känt förlidet år, Riksdagen icke skulle hafva fattat det beslut, som då fattades. Men nu vill man icke rubba ett en gång fattadt beslut, om hvars verkningar man ännu ej har någon erfarenhet. För min del betackar jag mig för en sådan erfarenhet; jag vore glad att slippa den. Jag deltog i Riksdagens beslut förlidet år; jag reserverade mig icke deremot, det erkänner jag villigt. Men detta hindrar mig icke att lika öppet erkänna ett förhastande, ett fel, och jag tror icke heller att Riksdagen, lika litet som någon enskild, lider något af att, ifall han inser sig hafva begått ett miss-tag, söka skyndsamt rätta detta.

För min del yrkar jag bifall till Herr Kockums motion.

Herr Aspelin: Då vid föregående riksmöte tullbevillningen behandlades, framhöll jag önskvärdheten af att i tullagstiftningen för längre tid samma plan följdes och vådan af att vid hvarje riksdag ändra tullsatserna. Det kunde derföre tyckas att jag nu borde strängt hålla mig fast vid denna princip, men då de vid denna riksdag väckta, af Bevillnings-Utskottet i dess föreliggande betänkaude behandlade motioner, angående borttagande af tullen å majs samt af den s. k. inregistreringsafgiften å hvetemjöl, gryn och bönor, afse att rätta vid föregående års riksmöte begångna missgrepp, och då dessa så nyligen fastställda tullsatser och inregistreringsafgifter ännu icke kunnat i någon afsevärd mån inverka på affärs- och fabriksförhållandena, så anser jag mig nu kunna understödja de ifrågavarande motionerna, och detta dess hellre som en återgång till det förra nu bör kunna ske relativt lättare än om några år.

Dessutom skall jag bedja att få framhålla af huru stor vigt tullfrihet på majs är för ladugårdsskötseln deri, att den gör produktionskostnaderna för ladugårdprodukterna billigare, och af huru stor betydelse ladugårdsskötseln är för landtbruket och hela landet. Nog måtte väl detta i vågskålen väga mera än omsorgen om potatesodlingen i en mindre trakt af landet. Jag bestrider värdet af Utskot-

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

tets motivering, der det såsom skäl för bibehållande af tull på majs anför, att potatesodlingen är af stor vigt för Sveriges jordbruksnäring, och att jordens beskaffenhet inom vissa trakter gör, att de äro uteslutande hänvisade till potatesodling. Då potatesen icke trifves å sur eller frostländ mark, måste de trakter, der man icke med samma fördel skulle kunna odla andra värdefulla rotfrukter, hafre och råg, vara så inskränkta, att afseende icke bör kunna fästas vid ett dylikt argument. Man säger, att potatesodlingen är af vigt för den mindre jordbrukaren. Ja, det är den, för så vidt att den gifver åt honom och hela orten ett godt näringsämne, men icke därför att den gifver ett material till bränvinsbränning.

Jag yrkar tullfrihet för majs i främsta rummet för ladugårds-skötselns skull, men jag gör det äfven därför, att jag anser tullfriheten för majs vara till stor fördel för landet äfven med hänsyn till bränvinstillverkningen, då genom en sådan tullfrihet bränvinet, till stort gagn för exporten, blifver billigare och den jord, som enligt gammal slentrian användes till potatesodling, kommer i en bättre ordnad cirkulation. Om potatesodlingen inskränkes inom naturliga gränser, bör potatesens värde icke falla i vanpris. Inom mellersta och norra Sverige är potatespriset tyvärr ofta alltför högt och om potatespriset verkligen under en följd af år skulle komma att ställa sig relativt lägre, må vi ihågkomma, att potatesen är ett af de viktigaste och mest anlitade näringsämnena för den fattigare befolkningen. Olägenheten af en tullfri majsinförsel blefve den, att ett visst antal potatesodlare nödgades i en annan cirkulation inlägga en del af den jord, på hvilken de nu mer uteslutande odla potates. Fördelen af densamma blefve ett kraftigt understöd åt landtbruksskötseln, bränvinshandteringen och flera andra näringar. Till stöd för mina åsikter åberopar jag vidare de af Landtbruksakademiens förvaltningskomité, Kommerskollegium samt Generaltullstyrelsen afgifna, sakrika, och af Bevillnings-Utskottet icke vederlagda utlåtanden, som blifvit bifogade Utskottets betänkande. Jag yrkar afslag å Utskottets hemställan i denna punkt och bifall till motionen.

Grefve Sparre: Till en början ber jag att få tillkännagifva, att jag i detta fall icke ämnar följa Talleyrands eller Chateaubriands bekanta råd att låta talet dölja mina tankar, utan ämnar jag låta talet uttrycka mina tankar. Jag vill därför gå rakt på saken och behandla hvad som är hufvudsak i denna fråga; följaktligen icke till en början tala om tullen på majs, utan om upprifvandet af ett beslut, som Riksdagen nyss fattat.

Den talaren, som först yttrade sig i ämnet, har godhetsfullt sagt, att vi vid förra Riksdagen i denna fråga förhastade oss. Jag tror dock, att det var efter en temligen mogen och allvarlig öfverläggning, som vi fattade detta beslut, och jag tror, att de med mig lika tänkande alldeles icke erkänna något förhastande, likasom jag icke heller finner det rätt anständigt att under en parlamentarisk öfverläggning tala om att motsidan förhastat sig. Jag menar, att vi litet hvar dervid följt vår öfvertygelse och kunna göra reda för den.

Den ärade talaren har vidare sagt, att man skall "vidhålla sin nuvarande ståndpunkt och behålla sin ställning". Det är just detta vi begära och söka göra. Vi vilja verkligen "vidhålla vår ståndpunkt", men just detta konvenerar icke. Derfor att förra Riksdagens beslut i denna fråga icke faller vissa personer på läppen, gör man ett angrepp, och — jag erkänner det — ett angrepp, som är ganska väl organiseradt, i ändamål att söka rifva upp detta beslut. Under min långa riksdagsmannabana — det är om tre år fyrtio år, som jag varit riksdagsman — har, så vidt jag minnes, sådant icke blifvit försökt mer än en enda gång. Jag påminner mig detta desto bättre, som jag tillhörde minoriteten vid den första voteringen, men ville, det oakadt, sedermera ej åstadkomma någon förändring af beslutet. Det var då fråga om stambanan genom Vermland. En strid pågick om Karlstads- och Norums-linien. Karlstadslinien segrade och vid följande riksdag gjordes likasom nu ett försök att upprifva det en gång fattade beslutet, men försöket blef med harm tillbakavisadt. Jag hade trott, att man skulle komma ihåg den harm detta försök väckte, så att man icke, åtminstone under min tid, skulle komma med något dylikt.

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Låt om oss nu vidare, för att komma in på frågan, rent och öppet erkänna, att vi här tala om huruvida protektionismen eller frihandeln skall få öfverhanden; det är ett rent språk, och jag älskar i allmänhet att tala rent och tydligt.

Det har gått vissa personer i magen, om jag så får uttrycka mig, att protektionismen segrade i denna fråga vid förra riksdagen, och ännu mera hafva de harmats öfver, att regeringen hörsammade Riksdagens önskan och sanktionerade beslutet. När så skett, bör väl Riksdagen nu upphäfva detta sitt eget beslut, just när det af regeringen blifvit fastställt? Hvad anspråk skulle Riksdagen i sådant fall kunna hafva på att regeringen skall lyssna till de beslut, som komma att fattas? Passar det Riksdagen vid sådant förhållande att ändra sin egen åsigt och skulle den derigenom komma i en ställning till regeringen, som vore lämplig eller värdig en representation? Jag tror det icke.

Men, säger man, beslutet fattades endast med några rösters öfvervigt. Jag för min del får säga, att, ehvad röstöfvervigten var större eller mindre, var det dock ett Riksdagens beslut och bör såsom sådant hållas i helgd. Eller huru många rösters öfvervigt fordrar man för att ett beslut skall bestå?

Det skäl, som hufvudsakligast blifvit åberopadt för att vi nu skulle upprifva ifrågavarande vid förra riksdagen fattade beslut är, såsom reservanten äfven anført, att Riksdagen, när detta beslut fattades, icke hade tillgång till de högst upplysande utlåtanden, Kongl. Generaltullstyrelsen och Landtbruksakademiens förvaltningskomité numera afgifvit. Dessa handlingar, menar man, skulle visa hela galenskapen af Riksdagens beslut i denna fråga. De funnos icke vid förra riksdagen, men sedan de nu blifvit tillgängliga, måste Riksdagen genast draga sig tillbaka och framstamma sitt: pater, peccavi! Jag vill här icke fästa mig vid anspråklösheten hos reservanten, som fäster så

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

stor vigt vid ett utlåtande, som han själf afgifvit. Ötvifvelaktigt är detta aktstycke åtminstone i reservantens ögon af den allra högsta vigt, men jag måste erkänna att på *min* öfvertygelse har det alls icke inverkat. Herrarne må själfva bedöma, om det är af den beskaffenhet, att det icke kan vederläggas. Detta utlåtande innehåller i själfva verket icke något annat än dessa frihandlares tusen sinom tusen gånger idislade fraser, som den nu rådande tidsandan helt och hållet underkänner.

Först anföras de skäl, man kunnat framdraga emot tull på humle. Dervid säges: man bör icke befördra den inhemska odlingen af denna vara, utan jorden skall användas för odlande af "för vårt klimat och vår jordmån mera lämpliga växter". Frihandlarna säga sig i allmänhet hylla den åsigten, att förhållandena böra fritt få utveckla sig utan förmynderskap från statsmakternas sida. Men när, på sätt här skett, Landbruksakademiens förvaltningskomité sätter sig ned och förklarar, att det finnes för odling under vårt klimat lämpligare växter än humle, frågar jag, hvad skall väl detta kallas annat än ett försök till *förmynderskap*? Är således humlen en för vårt klimat olämplig växt? Nu har likväl en vid landbruksinstitutet i Weissen Stefan i Bayern nyligen verkställd utredning visat, att just denna hos oss odlade humle, särskildt till följd af våra klimatiska förhållanden och våra långa sommarnätter, i afseende på sin arom besitter ett stort företräde framför sydligare länders. Af utlåtandet inhemtas vidare att humleodlingen under senaste åren tilltagit, vi kunde gerna säga börjat, ty till de bayerska bryggerierna har tillföre nästan uteslutande användts utländsk humle, och först nu börjar man erfara att den inhemska är användbar. Detta oaktadt vill Landbruksakademiens förvaltningskomité påstå, att humle är en för vårt klimat mindre lämplig växtsort.

Öfvergår jag nu till frågan om tull på majs, så innehåller samma utlåtande, hvilket reservanten äfven i denna del åberopat, att man icke bör företrädesvis använda jorden till potatesodling, ty jorden kan frambringa äfven andra växter än potates. "Ingen jord i vårt land" — heter det — "är så beskaffad, att den endast kan till potatesodling användas". Och man hänvisar således våra fattiga backstugusittare att slå sig på en annan näringsgren!

Jag har med mycken uppmärksamhet genomläst detta utlåtande. Väl är jag mycket enfaldig, och det torde således vara mitt fel, men jag har deri icke funnit något, som förtjenar att behjertas. Det innehåller ingenting annat än ett upprepande af fraser, dem jag förut hört i fyratio år och hvilkas värde jag fullkomligt känner, men som nu äro af vetenskapsmännen vederlagda och i praktiken öfvergifna.

Frihandeln har haft sin tid och gjort mycket godt — jag är den förste att erkänna det. Dess uppgift var att bekämpa merkantilsystemet. Öfverdrifna tullsatser, som hindra all konkurrens, äro skadliga, och frihandeln har den förtjensten att i allmänhet hafva bidragit till spridande af bättre åsikter om handeln och varuutbytet. Jag önskar således ingalunda åsättande af så höga tullsatser, att konkurrens derigenom kunde hindras och all täflan med utländingen förbyggas, men här är endast fråga om bestämmande af sådana tullar,

hvarigenom man under de förhållanden, som vårt land erbjuder, kan stå ut med denna täflan. Detta vågar jag påstå vara nationalekonomiens lösen i vår tid.

Jag har sedan 1836 — det var då jag började studera sådana ämnen — läst allt hvad nationalekonomiska författare skrivit; jag har med förtjusning studerat Adam Smith, M'Culloch, Bastiat med många flera. Jag höll sjelf till en början på att blifva frihandlare och har under en ganska lång tid accepterat deras läror; men jag har, sedan jag kommit in i praktiken, ändrat åsigt och funnit att jag förut hade orätt. Jag har funnit, att frihandelsteorierna, lika som en mängd andra teorier, icke äro ovilkorligen tillämpliga, utan att man måste hålla sig till verkligheten. Det är ett märkvärdigt förhållande, mine Herrar, att vetenskapsmännens åsigt, äfven der de äro rigtiga, dock vinna insteg i praktiken först efter en jembförelsevis lång tid. Så veta vi, att Adam Smith lefde i förra seklet, men först i början af nuvarande sekel gjorde sig hans frihandelsåsigt gällande i Europas särskilda stater. Det var isynnerhet på 1850-talet som frihandelsteorierna accepterades i Europa och, såsom vi veta, var det först år 1856 som man hos oss började att beträda denna bana, på hvilken ett ytterligare steg togs 1865 vid afslutande af franska handels-traktaten. Denna tidpunkt var särdeles gynsam för våra affärer. Ryssland hade nemligen varit inveckladt i krig, i följd hvaraf detta lands kommers nästan afstannade, och, oakadt spanmålstullen borttogs, höll sig spanmålen hos oss under många år i högt pris. Efter ett stort krig, sådant som det mellan Frankrike, England och Ryssland, är det vanligen fallet, att affärsrörelsen och industrien taga så att säga ny fart, och under sådana förhållanden kan hvilket tullsystem som helst under några år passera. Således lemnades frihandels-systemet då oöfverklagadt; men huruvida det bör bestå ännu i denna tid, det vill jag lemna osagdt. Jag återkommer längre fram till denna fråga.

Jag sade nyss, att Adam Smith, M'Culloch och Bastiat på sin tid voro synnerligen framstående auktoriteter, som bragte frihandeln framåt. Under senare tider hafva uppstått kämpar för alldeles motsatta åsigt, nemligen List och Carey, List i Tyskland och Carey i Amerika. Carey hade förut i Amerika gjort stort uppseende såsom nationalekonom i frihandelsvänligt syfte, men har slutligen i de bekanta brefven till Nordamerikas president förklaradt, att han öfvergått till protektionisternas åsigt samt helt och hållet utdömt frihandelsystemet. Det är nu några och tjugu år, sedan dessa bref utkommo, och det är därför kanske några af Herrarne, som icke läst desamma. Jag skall därför tillåta mig att uppläsa några ord derur, som angå just en sådan strid, som här pågår, nemligen emellan protektionism och frihandel. Carey säger i sina beryktade bref bland annat:

“Från 1807 till 1815 voro vi amerikanare i allmänhet stängda från oceanen och tvungna att hufvudsakligen fästa vår uppmärksamhet på inhemska näringar; lagar, som förbjödo handel med andra nationer, hade till påföljd kriget med England; fabriker af alla slag;

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

uppstodo hastigt, konsumenter och producenter ställes sålunda vid sidan af hvarandra, hvarigenom jordens alla produkter kunde afsättas inom landet. Följden häraf var att, efter krigets slut, i hela landet herskade ett aldrig förr känt välstånd. Landtbrukare och plantageegare voro rika, emedan de kunde sälja för höga pris. Fabrikanter voro välmående, emedan deras varor ständigt efterfrågades. Inkomsten var i allmänhet stor, och folket kunde betala hvad det hemtade från främmande land. Regeringen var stark och statskulden minskades hastigt.“

“Två år efter denna period var dock allt förändradt. Med antagande af 1816 års frihandelstariff, genom hvilken yxan sattes till roten af vårt då lifligt uppblomstrande fabriksväsen, hade importtullen blifvit nedsatt, och följderna häraf visade sig snart. En mängd fabriker afstannade, banker tillskapades och bankruttrade, prisen på jordens alster föllo, utrikeshandeln aftog oafbrutet, jordbrukare och plantageegare ruinerades, arbetsfolk saknade sysselsättning, fattigdomen tilltog, klingande mynt utfördes och statskulden tillväxte. Då frihandeln 1816 infördes, var landets tillstånd blomstrande; då den upphörde, var det nära utarmadt.“

“År 1824 inträdde en partiel förändring och 1828 utbyttes frihandelssystemet mot ett protektionistiskt system. Under inflytelsen af 1828 års tariff uppblomstrade handeln inomlands med stor hastighet och förskaffade vårt folk ymnig tillgång på arbetsförtjenst, och i följd deraf råd och tillgångar att i rikt mått förbruka andra nationers varor. Fabriker och manufakturer återupplifvades, jordbruksprodukter efterfrågades, klingande mynt infördes, statsinkomsten ökades, så att thé, kaffe och några andra varor kunde befrias från all afgift, statskulden betalades till fulla, allmänt och enskildt välstånd varnades öfver hela landet och öfverträffade nästan det, som följde på fredens återställande 1815.“

“Återigen ändrades dock system. År 1833 gjordes förberedelser till gradvis skeende öfvergång från de protektiva tulltarifferna till en, som blott afsåg stor intäkt. Sista steget vid denna öfvergång skulle uppnås 1842. Talrika banker tillskapades nu, en oerhörd utländsk skuld åsamkades“ — känna Herrarne igen sig — “och följderna härutaf läto snart se sig uti bankernas oförmåga att inlösa sina förbindelser, uti handlandes ruin, jordbrukares och plantageegares betryck, utförsel af speciemynt, uti skattkammarens bankrutt, som tvingade styrelsen att, såsom enda medlet till dess upprätthållande, använda pappersmynt, för hvilket ingen valuta var att förvänta. Vi voro under detta tidskifte skuldsatta hos utlåndingen för hundratals millioners belopp, och slutades den roligheten med en så allmän bankrutt, att icke blott individer, utan banker, städer, köpingar, stater och sjelfva nationalskattkammaren måste inställa sina betalningar.“

“Ännu en gång, år 1842, återgingo vi till skyddssystemet, och en i hög grad protektiv tulltariff infördes. Få, om ens några banker, blefvo inrättade, utländska skulder betalades, bankerna kunde åter vexla, klingande mynt inströmmade, staten kunde indrifva sina skatter och derigenom sättas i stånd att frånträda tillståndet af insolvens,

regeringens inkomster tillväxte, under det att en fredlig politik medförde minskning i dess utgifter. Ett lugnt välstånd var karakteren af denna tid, inga öfverdrifna spekulationer, och derfor ingen anledning att utvidga antalet af institutioner för penningomsättning. Under ingen tidrymd har i något land funnits en så framstående förtröstansfull tillit till framtiden, som här var fallet under dessa år.“

“Genom lagen af *Augusti år 1846 öfver gick* styrelsen ånyo från ett tullsystem, som afsåg protektion, till ett, *hvars hufvudsyfte var hög intägt eller finanstullar*. Detta system, som räckte, tills inbördes kriget utbröt, eller i 16 år, har utmärkt sig för den största ostadighet och osäkerhet i alla handelsaffärer. Otaliga banker hafva tillskapats. Prisen hafva vexelvis stigit och fallit. Omstörtningar hafva förekommit, hvartill man hitills ej sett några motstycken. Fabrikanter och handlande hafva ruinerats, en mängd folk saknar sysselsättning, prisen på alla våra exportvaror falla oupphörligt, våra skepp sakna frakter, våra banker hafva åter börjat stoppa, statsinkomsterna äro otillräckliga och oakadt kaliforniskt guld kommit i omlopp i milliontal, har styrelsen sett sig nödsakad utgifva pappersmynt utan motsvarande valuta. Sammanfattar man nu följderna af denna handelspolitik (som ännu gälde i Amerika, då Carey 1858 skref sitt berömda bref) så äro de: Att rikedommen ökas för de få, som äro rike, under det de försänkas i fattigdom, som påräkna arbetsförtjenst, för att kunna försörja hustru, barn och sig sjelfva. Att *samhällets nyttiga och verk samma medlemmar* utarmas, men *de lata och onyttiga* sättas i stånd att *samla rikedomar* på bekostnad af dem, hvilka anlägga vägar och fabriker, öppna grufvor och så vidare och sålunda föröka arbetarnes produktionsförmåga.“

“Att ehuru jord blifvit upplåten, tiomilliontals tunnland, till byggande af jernvägar, och ehuru man oafslåtligen bemödat sig att gynna fortskaffningsintresset på tillverkningsintressets bekostnad, *jernvägar* och *kanaler*, som kostat en milliard dollars, fallit i värde ända ned till fyrahundra millioner och att deras egare äro ruinerade.“

“Att äfven landets *fabriker* äro så godt som ruinerade. I årtal hafva de kämpat mot floden af öfversvämmande importerade fabrikat, men nu rycker denna flod dem bort med sig, nedsänkande i armodets djup tusentals män, hvilkas ihärdiga ansträngningar vi hafva att tacka för införande af de mest nyttiga tillverkningar. Hundratals millioner hafva blifvit nedlagda i ståtliga etablissement, hvilkas värde nu icke torde kunna uppskattas till mer än vid pass tio millioner.“

Således, mine Herrar, hvarje gång som man i Amerika öfvergått från frihandel till protektionism, har välståndet derstädes stigit, hvar emot, då man gått i motsatt riktning, landet råkat i ett förskräckligt elände. Nu inträffade der år 1846 den frihandelsperiod, som räckte till år 1858, då det inhemska kriget utbröt. Herrarne hafva sig väl bekant, hurusom detta krig till utseendet fördes för slafvarnes befriande, men i sjelfva verket gälde det nordstaterna och protektionismen å ena sidan samt sydstaterna och frihandeln å andra sidan. Protektionismen gick med seger ur striden och förde landet till detta välstånd, som det ännu besitter, och som satt landet i tillfälle att

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäf-
vande af
tullen å majs.
(Forts.)

inlösa sina så kallade greenbacks med guld, under det att Europa samtidigt öfversvämmats af landets produkter. Då allt detta skett under en 22-årig protektionism, torde väl Herrarne medgifva nyttan af densamma, åtminstone i Amerika — ty der är den verkliga *grundlig*, ja, man har till och med, efter mitt förmenande, i vissa fall gått *för långt*. Emellertid är det obestriddt, att protektionismen fört landet till välstånd. Jag nämnde i det föregående att vetenskapsmännens åsichter först efter många år vinna tillämpning i praktiken. 1841 uppträdde för en sansad protektionism List i Tyskland och något senare, efter hvad jag redan nämnt, Carey i Amerika. Först i våra dagar hafva statsmännen Thiers och Bismarck omfattat dem. Thiers var, såsom vi alla veta, en stark protektionist och Bismarck har satt protektionismen i system. Man har börjat öfvergifva frihandeln och återgå till det system, enligt hvilket hvarje land för sig bör undersöka, hvilka näringar, som tåla vid en täflan, och, å deras alster så långt möjligt är, nedsätta tullarne. Skulle då under sådana förhållanden, när icke blott Amerika, världens för närvarande största handelsnation, utan jemväl Tyskland och Frankrike tillsluta sina portar för oss, skulle då vi, som äro ett litet land, handla i motsatt riktning? Det bref, jag nyss läste upp, visade en temligen dyster tafla öfver affärerens tillstånd under frihandelssystemets tillämpning. Jag är icke pessimist, mine Herrar, men mig har icke kunnat undgå, att samma verkningar sedan några år tyckts jemväl drabba vårt lilla land, huru obetydliga dess förhållanden och huru ringa dess rörelse än är i jämförelse med nämnda land. Jag vill tillåta mig att i sådant afseende erinra om till exempel de Wikanderska vexelförfalskningarne eller de förfalskningar, som gjordes af Holmberg, föreståndare för en enskild bank. Jag nämner *dess*, därför att de äro stora, eklatanta fall, men Herrarna skola, snart sagdt hvarje dag, i tidningarne finna omtalad någon förfalskning, någon större eller mindre försnillning af personer, som haft penningeverks medel om händer. Jag har i min egenskap af embetsman kommit till en ganska dyster erfarenhet härom. Det är ej längre än två år sedan, som det inträffade — och jag tager mina länskamrater till vittnen härpå — att en välmående bonde för förfalskning införfassades i häkte och att vid den undersökning, som hos Konungens Befallningshafvande begärdes med anledning häraf, utreddes att verkliga massor af handlingar af honom blifvit förfalskade. Förfalskningar höra nu nästan till ordningen för dagen.

Careys åsigt är, att producenten och konsumenten skola närmas till hvarandra; att rörelsen derigenom bättre befordras, än då allt måste gå genom grossörernas händer; att den inrikes handeln är för samhället af större gagn än den utländska, och detta yttrade redan Adam Smith på sin tid.

Man har i vårt land gjort mycket i senare tider till industriens förkofran och redan lyckats åstadkomma ganska utmärkta produkter inom en del industriella grenar. Många bland Herrarne, hvilka hedrade utställningen i Borås förra året med sin närvaro, uttryckte förvåning öfver den ställning, de funno rådande derstädes. Hvarifrån härleder sig väl detta glädjande förhållande, om ej derifrån att den

industri, som blomstrar i orten, väfnadsindustrien, verkligen fått vara i fred och under sin ostörda utveckling alstrat välstånd i den förut fattiga bygden.

*Om upphäf-
vande af
tullen å majs.
(Forts.)*

Till hvad jag anförde om Bismarck och hans tullreform skall man kanske svara, att det var ett af hans misstag och att följderna deraf snart skola visa sig. Jag ber då att ur konsulernas nyss i Kammaren utdelade berättelser för år 1879 få uppläsa hvad konsuln i Hamburg i detta afseende haft att omförmåla.

Han anför pag. 180 följande: "Man har næret Frygt for, at den tyske Jernfabrikations Evne til at konkurrere udenfor Tyskland — en Evne som endog var tilstede under de tidligere Forholde, medens man derimod oftere lad sig underbyde inden Tyskland selv — vilde komme i alvorlig Fare ved denne Stigning. Dog har der selv i den sidste Tid været anført Exempler paa, at den, ved Siden af at have faaet sig det indenlandske Marked i høiere Grad end för sikret igjennem Beskyttelsestolden, ogsaa udenfor Landet endnu ved at indtage en betydelig Stilling. Saaledes skal man baade i Rusland, i Storbrittannien selv, i de forenede Stater og i Chili have ervervet betydelige Leverancer paa Bro- og Jernbane-Arbeider. Ogsaa har Ud-førselen af Jernvarer i det indeværende Aar allerede været meget betydelig."

Det är precis detsamma som Nord-Amerikas förenta stater göra. I det man skyddar arbetet inom landet, befordras på samma gång export af landets produkter till snart sagdt hela världen. På grund af hvad sålunda visat sig i såväl denna stora stat som det tyska riket torde herrar frihandlare tillåta mig anse såsom ett faktum, att skyddstullar kunna framalstra lifaktighet och välstånd.

Den tyske konsuln fortsätter pag. 188: "I min forrige Aarsberetning ytrede jeg om den herværende internationale Bank, at den efter sine tidligere Ulykker var kommen nogenlunde paa Fode igjen, men at mange af dens Aktionærer mente, at det vilde være fordelagtigst at lade den træde i Likvidation. Dette Parti seirede ogsaa senere og Likvidation blef saaledes besluttet.

En Omstændighed, der bidrog meget til Bankernes Fordel, var den i den senere Del af Aaret stedfindende Stigen af allehaande Effekter, ligesom ogsaa af anden Eiendom i deres Besiddelse. Den Protektion, som Toldtariffen ydede de store Industrier inden Rigets Toldgebet, virkede Sit til at forbedre disses Papirer, og da man derhos saa, at det blef Alvor ved Opkjøb for den preussiske Stats Regning af Jernbaner, fik disses Aktier en stærk Impuls opad."

Detta skedde några månader efter den nya tulltariffens utfärdande.

Således är det ådagalagdt, att den protektionistiska tulltariffen redan verkat förträffligt i Tyskland och man har ingen anledning tro, att konsuln skulle vara en öfverdrifven protektionist, hvars berättelse vore alltför partisk. Vi protektionister kunna därför stå oss någorlunda. Visserligen betraktas vi fortfarande såsom egennyttige och okunnige, men med sådana vetenskapsmän som Carey och List samt sådana statsmän som Thiers och Bismarck till bundsförvanter kunna vi kanske trösta oss.

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Jag anser derföre af största vigt, att Riksdagen står fast vid sitt beslut från i fjor. Det var en protektionistisk seger och jag önskar att vi fortgå på den banan, icke med öfverdrift, men så att detta den förra tullkomiténs kända betänkande, som ligger i Finansministerns låda, skall förblifva der i alla tider och aldrig komma fram. Säkert är att, om industriidkarne se att de kunna påräkna tullskydd, så komma de att anstränga sig. Jag finner mig så mycket mera manad att påyrka skydd för industrien, som i våra dagar så mycket göres för den industriella undervisningen i vårt land. Just i dessa dagar har jag varit sysselsatt att justera ett testamente, som donerar $\frac{1}{2}$ million till slöjdundervisningens befrämjande. Vid sådant förhållande synes det mig, som om äfven representationen borde hafva den inhemska industriens befrämjande till ögonmärke. Men detta mål vinnes icke genom att den ena Riksdagen upphäver det tullskydd man beslutat å den föregående.

På det jag emellertid icke må blifva tillvitad, att tala för mycket i allmänhet i frågan, så ber jag att få med några ord besvara en föregående talares yttrande om tullen på majs. Först och främst påstod han, att majsen vore högst nödvändig för bränvinsbränningen. Hr Kockum säger likväl i sin motion, att den i landet införda majsen icke så mycket går åt vid bränvinstillverkningen, utan till större delen användes såsom kreatursfoder. Se vi efter hvad anledningen var till Riksdagens beslut att åsätta tull å majsen, så finna vi, att man befarade, det majsen skulle uttränga potatesen, hvars odling vore en för den fattigare befolkningen högst vigtig näringsgren. Och så är verkligen förhållandet, mine Herrar! Man framhåller så gerna, hurusom genom inregistreringsafgiften brödet fördyras för den fattige med $\frac{1}{2}$ eller kanske 1 öre på pundet. Men man tänker då icke på dessa tusentals fattige på landsbygden, för hvilka en liten potatestäppa utgör den hufvudsakliga inkomstkällan; ty odling af något annat alster än potates medgifver hvarken torfvans ringa omfång, eller dess innehafvares ringa tillgångar. Det var med hänsyn just härtill som Riksdagen beslutat majstullen och till annan åsigt i ämnet har väl Riksdagen ännu icke kunnat komma.

Men, säger man, majsen användes icke endast vid bränvinsfabrikationen, utan den är äfven ett förträffligt kreatursfoder. Hvad först angår majsens användning vid bränvinsbränningen, så har ordföranden i Bevillnings-Utskottet erinrat om, huru ringa quantitet majs i jämförelse med potates åtgår vid bränvinstillverkningen. Ja, är det så, då kan ej heller, såsom man äfven velat framhålla, majsimporten utgöra något ovilkorligt vilkor för bränvinsexporten. För öfrigt, för fabricering af bränvin finnes det nog råvaror ändå inom landet, utan att vi behöfva hemta sådana utifrån.

Hvad åter angår majsens egenskap af förträffligt kreatursfoder, så vet åtminstone jag intet bättre foder än hafre. Majsen är bestämdt icke så godt foder och då man åtminstone hittills icke kunnat sälja den billigare än hafre, så ser jag ej heller ur den synpunkten någon fördel af dess införande i landet.

Samme ärade talare har sport, hvarför, då man åsatt råvaran

tull, man icke också satt tull å den förädlade varan smör och fläsk. Han har mycket rätt i sitt spörsmål, men saken kan ju hjälpas genom att man belägger dessa varor med tull.

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Vi komma snart till frågan om inregistreringsafgiften å hvete-mjöl; och att döma af det väl organiserade anfall, som gjorts på majs-tullen, så lärer väl den frågan ej heller komma att afgöras utan strid.

Jag skall be att äfven derom få yttra några ord. Som Herrarne känna, sanktionerades Riksdagens beslut om införandet af denna afgift sistlidne December. Redan derpå följande Januari var i Malmö organiseradt ett qvarnbolag och samtidigt vidtogos i Vestergötland, i mitt granskap, förbättringar å tvenne redan befintliga qvarnar. Företagsamheten väcktes, ty man såg nu, att man med hopp om framgång kunde försöka konkurrera med utlandet. Det kan väl icke vara någon olycka, att utlänningar anlägga fabriker i vårt land. Deras penningar äro ju lika goda som andras. Och skulle utlänningar litet hvarstades i det län, hvars styresman jag är, vilja anlägga fabriker, så tager jag emot dem med öppna armar; detta har jag redan gjort i Borås. Härtill kommer, hvad qvarnindustrien beträffar, den fördelen att afiallet af det malna hvetet (kliet) kan tillgodogöras af jordbruket.

Jag tror således att, äfven med tillämpning af det protektionistiska systemet, både industrien och jordbruket kunna gagnas och förkofras. Och det största gagnet består enligt min åsigt deri, att producenter och konsumenter närmas och att allt icke behöfver gå genom grossörernes händer.

Vi känna dessutom huru importerade varor icke alltid äro af bästa slag. Man har stadgat förbud mot införsel af fläsk i Frankrike af fruktan för trikiner. Tyskland går så långt i liberalitet, att det förbjuder arsenikhaltiga färger, såvidt det är fråga om inhemsk förbrukning, men icke, när de gå till utlandet.

Den ärade ordföranden i Bevillnings-Utskottet yttrade tillika, att ett bibehållande af tullen å majs skulle åstadkomma en nationell ovilja. I Amerika, der man åsatt så förfärliga tullar, har detta dock ej åstadkommit någon nationell ovilja. Frågan är väl egentligen den, huruvida i en tid sådan som denna, då andra länder stänga sina portar, Sverige skall ställa sina på vid gafvel eller om vi icke skola åtminstone skaffa oss sådana tullsatsar, att vi genom handelstraktater kunna betinga våra exportartiklar någon fördel. Jag sjelf är jordbrukare och jag får öppet tillkännagifva, att äfven om Riksdagen beslöt tull å spanmål, jag skulle önska att den icke begagnades i annat ändamål än för att genom reciprocitet betinga oss fördelen att införa våra alster i andra länder. Jag har förut erinrat om ett samtal jag haft med ryska ministern angående en handelstraktat mellan Sverige och Ryssland. Han sade, att det mycket väl kunde gå för sig och att stämningen i Ryssland vore för afslutande af en sådan, men, tillade han, ni har ju inga fördelar att bjuda oss, ty alla de artiklar, ni i större belopp exportera, få vi ju redan tullfritt införa hos eder. Nu frågar jag: kan det vara skäl för ett litet och fattigt land såsom vårt, att ställa så till, att, när andra länder stadga höga införseltullar, vi icke kunna betinga våra exportartiklar några

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

fördelar? När en gång tullkomiténs betänkande kommer till oss, skall jag icke blifva någon anhängare af öfverdrifna tullar, utan tvärtom bekämpa dem till det yttersta, men jag vill icke ställa våra dörrar på vid gavel.

Jag slutar med hvad jag börjat: då Riksdagen efter en långvarig debatt fattat ett beslut, som antyder, att Riksdagen vill gå i protektionistisk riktning och regeringen sanktionerat detta beslut, vill jag icke att Riksdagen skall nedlåta sig till att upphäfva sitt eget beslut.

Häruти förenade sig Herrar *Sandberg, Smedberg* och *Ola Månsson*.

Herr O. Ekman: Ehuru jag ogera upptager Kammarens tid, så anser jag mig dock manad att taga till ordet i denna fråga. Jag ställer mig helt och hållet på principens sida och är den ärade ordföranden i Bevillnings-Utskottet tacksam, därför att han icke allenast icke reserverat sig mot de flesta af Utskottets beslut, utan också i sitt sista anförande förklarar, att han ogera ville rubba denna princip i afseende å majstullen. För min del kan jag icke finna annat, än att det skulle vara hvarken parlamentariskt rätt, eller politiskt klokt att rubba ett beslut, som så nyligen blifvit fattadt och hvilket ännu icke vunnit någon tillämpning. Jag frågar: hvart skulle detta leda? Det skulle måhända gifva anledning till att minoriteten vid första lägliga tillfälle alltid skulle söka att upprifva majoritetens beslut; och minoriteten skulle alltid veta att framkomma med samma ursäkt som nu eller att beslutet vore omoget och frågan icke tillräckligt utredd. För min del anser jag att, om ett beslut blifvit fattadt af en majoritet, det ligger vikt derpå att låta det komma till utförande. Det är också väl bekant, såsom den siste talaren nämnde, att Regeringen för att häfda Riksdagens beslut och, såsom vi måste antaga, icke utan mycket öfvervägande sanktionerat beslutet. Om Riksdagen nu icke själf vill gifva aktning åt sitt beslut, hvilken konsekvens skola vi vänta, då likartade frågor förekomma hos Regeringen.

Jag tror, att det ligger mycken vikt på att bereda aktning för Riksdagens beslut och att åstadkomma en sådan samverkan, som ensam kan vara till nytta för vårt fäderneslands bästa. Det förefaller mig ock, som om det icke borde vara förenadt med så stor risk eller för vårt land särdeles farligt, om dessa tullsatser finge försökas ett år. Minoriteten kunde då komma med helt andra argument än nu. Den kunde visa majoriteten på erfarenheten och jag är öfvertygad om, att många, som förut varit i majoriteten, då skulle gifva vika.

En ärad vän på samma bänk som jag yttrade visserligen förra gången denna fråga var å bane, att en obetydlig majoritet icke bör tillmätas särdeles stor betydelse. Jag tror, att detta är ett mycket farligt argument och kan för min del icke gå in på detsamma. Jag anser det särdeles farligt för honom och mig, ty, om vi en gång kunna hoppas att tillhöra majoriteten, tror jag, att det alltid kommer att blifva en mycket liten majoritet.

Då jag tagit mig friheten att yttra mig för bibehållandet af dessa

tullsatser, följer deraf, att jag allenast på dessa grunder ber att få tillstyrka Utskottets förslag, men derjemte anhåller jag äfven att något få tala om motiveringen.

Den förste ärade talaren sade, att under de år majsimport egde rum, egde äfven samtidigt en stor export af spanmål rum och att han ansåg denna export betingas af importen af majs. Det är svårt att bestämdt säga om icke majsimporten gjorde det nödvändigt att utskeppa spanmål, då denna icke kunde säljas med fördel inom landet, hvilket ju möjligtvis kunnat ske, om icke majsen blifvit införd.

Den andre ärade talaren yttrade, att majsen skulle ega så stort värde för kreatursutfodringen, samma skäl som i betänkandet blifvit anfördt. Efter hvad jag hört omtalas har majs i England försökts såsom utfodringsämne för det stora antal omnibushästar, der begagnas, men icke kunnat med fördel användas, utan måst öfvergifvas. Jag har äfven hört uppgifvas af en stor fabrikant i Tyskland att, sedan man börjat göda svin med majs, eger fläsket icke längre samma värde, utan har så försämrats att det icke längre kan med samma fördel användas för tillverkning af medvurst.

I afseende å smörproduktionen tror jag Sverige bör iakttaga försigtighet med afseende å utfodring med majs, just derföre att jag tror våra kreatur vida fördelaktigare kunna utfodras med vårt vanliga aromatiska hö och andra näringsämnen än med majs. Jag kan naturligtvis icke säga hvad jag icke fullt förstår, men jag fruktar, att majsen utöfvar ett menligt inflytande på smöret. Hvad nu bränvinsbränningen beträffar, håller jag helt och hållet med den ärade talaren, att det vore en stor fördel om bränvinsfabrikationen kunde ske här i landet och man kunde exportera så mycket som möjligt, men jag tror att det icke derföre är nödvändigt att icke lägga tull på majsen. Då bränvin har en exportpremie, är det ju äfven möjligt att till följd af skatten öka denna "drawback", der majs användes, och detta så mycket mera som myndigheterna synas hafva väl reda på kvantiteten af den i bränvinet använda kvantitet majs.

Af alla dessa skäl tror jag det kan vara till stor fördel för landet och icke till skada att hafva tull på införsel af majs.

Det har visserligen sagts, såsom jag haft äran nämna, att jordbrukaren icke skulle kunna med samma fördel som förut använda majs för kreatursgödning. Vore det fördelaktigt, kan jag icke inse annat än, att, om jordbrukaren betalar tull för den lilla kvantitet majs han använder till gödning och deremot har skydd för den stora kvantitet han icke använder, bör det väl alltid vara en fördel, isynnerhet som vi böra ihågkomma att majsen såsom gödningsämne icke är jämförlig med öfriga produkter.

Likasom en flod, så länge den rinner i sin fåra, är till välsignelse för landet, men deremot, om den strömmar öfver sina bräddar, kan förderfva mycket, så är äfven förhållandet med majsen, då den införes i så enorma kvantiteter som nu en tid skett.

Medan jag nu har ordet, tillåter jag mig, i likhet med den siste talaren, att nu äfven yttra några ord om betänkandet i öfriga delar

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

och jag gör detta så mycket hellre som jag sålunda icke behöfver besvåra Kammaren vidare.

I afseende å osten tycker jag det skulle vara besynnerligt, om icke våra arbetare och det egentliga folket skulle kunna tåla vid en beskattning, som endast uppgår till en tredjedel eller hälften af hvad i andra länder såsom i Tyskland, Danmark och Norge betalas. Vårt folk är väl icke i så mycket sämre ställning, att det icke kan draga en så pass propotionerlig skatt.

I afseende å inregistreringsafgiften å hvetemjöl m. m. kommer den nog äfven här under diskussion.

För min del har jag haft mycket att göra med den arbetande befolkningen, men jag har aldrig kommit underfund med, att de konsumera så mycket hvetemjöl, att de icke hafva råd att betala tullsatser. Hafva de icke råd att betala den, kunna de äfven undvara bruket deraf.

Då den siste talaren äfven vidrörde artikeln humle och denna artikel kommer att blifva föremål för gemensam votering samt jag har en speciel kännedom om densamma, anhåller jag att få taga Herrarnes uppmärksamhet i anspråk ett ögonblick.

Det säges att börja med, att man icke borde skydda humleodlingen genom att lägga tull på denna vara, dels därför att humleodlingen på senare tider har ökats så mycket och dels derföre att man icke utrönt huruvida icke svenska jorden kan fördelaktigare användas.

Dessa argument tycker jag stå i strid med hvarandra. Jag är dessutom af den mening, att de, som här i landet odla humle, icke hafva mycket reda på hvad densamma kostar dem, utan endast drifva odlingen häraf såsom en binäring, hvarpå de icke beräkna synnerligen mycket arbete.

Jag tror, att det vore af högsta vigt för landet, om humleodlingen kunde uppdrifvas, emedan humle är en artikel af högt värde såsom binäring och detta så mycket mer som, efter hvad jag tror, den växer på ställen, der icke något annat trives, och den växer i höjden och tager således icke mycken plats.

Det har ytterligare sagts, att man icke borde lägga skyddstull på denna vara, då den sedermera kan borttagas, men i så fall skulle man ju icke kunna åsätta några tullsatser alls.

Det har slutligen talats om arbetarnes intresse och att det skulle vara skada att hämma exporten af öl genom tull på humle. Jag intresserar mig mycket för arbetarne, men med de sorters maltdrycker vi begagna, tror jag den ifrågavarande skatten skulle utgöra omkring ett tredjedels öre. Jag tror derföre icke det är skäl att tala så högt om vigten deraf. Hvad nu exportölet beträffar, är värdet på detta exportöl så stort och artikeln humle varierar till den grad, att det kan vexla med ett, två å trehundra procent under olika år, och vid sådant förhållande kan jag icke se, att det för exportölet kan hafva någon betydelse, om humle-tullen kvarstår eller icke. Då det nu i alla fall är fråga om att beskatta maltdrycker, är det väl icke någon svårighet att äfven i det fallet öka drawbacken på exportölet.

Jag kan således icke i motiveringen finna mycket stöd för Her-

rar reservanterns åsikter. Jag tillåter mig slutligen äfven se frågan ur nationalekonomisk synpunkt. Staten behöfver penningar och mycket penningar, men hvar skola vi taga dem ifrån, om vi genast afslå alla försök att skaffa sådana. Det må nu vara litet eller mycket, så bidrager det dock till att öka det hela. Vi se, att vår jernindustri är tryckt, trävaruexporten ligger öfver allt nere och ehuru räntan nedgått med en sjettedel, så säljes dock jorden till lägre pris än förut. Att vår industri i allmänhet är lidande kan väl icke förnekas, då man ser den ena stora fabriken efter den andra säljas, och en näring i allmänhet icke kan blifva blomstrande, förrän den undergått en kris, genom öfvergång i andra hand. Jag tror därför det kan vara skäl för oss att taga vara på de tillgångar, som erbjudas.

Jag vill nu icke tala om protektionism och frihandel, såsom den siste värde talaren hufvudsakligast gjorde, emedan det är ett obehagligt ämne och man sällan kommer till något resultat, då den ena parten anser det vara det egna intresset, som ser sakerna genom en slöja, och den andra att det är ofelbarheten, som ser allt rätt. Jag anser mig dock skyldig nämna att, då jag nu yttrat mig i sak, kan jag försäkra att åtminstone för mig spelar det egna intresset icke någon roll.

Hvad särskildt artikeln humle beträffar, så importerar mitt bolag cirka en fjerdedel af hela den uppgifna importen och får således betala en fjerdedel af importtullen å denna artikel. Jag anser att det endast är *principen* man bör tala för och beklagar, att de, som föra frihandelns standar, isynnerhet som jag har stor aktning för många af dessa Herrar, nu hafva den ofördragsamheten att icke vilja tillåta detta lilla protektionistbarn att komma till världen, utan att använda sina vapen för att döda detsamma.

Jag tillåter mig hemställa, om det icke vore billigt att låta det försöka sig, om icke för annat åtminstone för att respektera det andra partiets åsikter. Just i detta fall tror jag det icke vore särdeles farligt, då det ju egentligen komme landtbruket till godo och denna vår modernäring anser jag vi på allt sätt böra ombulda, så att den åtminstone må kunna ega bestånd äfven om mycket annat går under.

På grund af hvad jag nu haft äran yttra, tillåter jag mig i afseende å majsens att tillstyrka Utskottets förslag.

Herrar *Lind, Lasse Jönsson, A. Svensson* i Bossgården, *Magnus Jonsson, Örvall, Lars Ersson, Arfwedson, P. Larsson* och *Pehr Ericsson* instämde med Herr Ekman.

Herr Ola Andersson i Burlöf: Den siste talaren började sitt yttrande med påståendet, att det skulle vara principiellt origtigt och parlamentariskt oklokt att nu rubba hvad föregående Riksdag uti ifrågavarande hänseende beslutit. Jag medgifver, att detta är ett ganska viktigt skäl, men äfven ett sådant principiellt skäl kan stundom blifva för dyrt, nemligen då sådana upplysningar vunnits, som ådagalägga, att det skulle innebära en nationalförlust att vidhålla en föregående Riksdags beslut.

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Den ärade talaren på elfsborgsbänken hemstälde, med huru många rösters öfvervigt ett beslut skulle hafva fattats, för att man vid en påföljande riksdag skulle kunna påyrka dess upprifvande. Jag ber att få fråga: huru många riksdagar skola tilländagå, innan man får yrka på ändring i ett beslut, som befunnits vara origtigt? Den ena frågan tror jag kunna vara lika berättigad som den andra.

Under de två sista riksdagarne har det varit nästan omöjligt att åstadkomma något enskildt tankeutbyte i dessa tullfrågor mellan olika tänkande, utan har det genast blifvit heft. Jag tror icke, att någon fråga får en lycklig lösning, der man på detta sätt icke kan i fred och ro, så väl enskildt som offentligt utbyta sina tankar, utan bäst är, om man så lugnt som möjligt kan öfverlägga om saken. För min del vill jag icke uppriva striden mellan frihandeln och protektionismen, ehuru försök att tända minan gjordes af representanten på elfsborgsbänken. Jag skall undvika det så mycket mera, som det synes mig att den tull, hvarom nu är fråga, är af beskaffenhet, att de olika meningarne mycket väl skulle kunna mötas. Ty jag kan icke fatta, att det ligger i protektionismens intresse att skydda en jemförelsevis liten sak, men deremot förstöra en tilläfventyrs större och viktigare. Jag kan icke fatta detta, säger jag, och hade derföre trott, att de olika meningarne skulle kunna enas i denna punkt.

Om det kan visas, att Amerika erbjuder oss af sitt öfverflöd på majs för så billigt pris, att vi med fördel skulle kunna använda det, skola vi då afsäga oss denna förmån? För min del kan jag icke finna annat, än att det skulle vara så väl i nationalekonomiskt hänseende nyttigt, som för den enskilde fördelaktigt att taga vara på hvad som sålunda erbjudes. Men, säger man, det är ett annat intresse, som här sättes på spel, och detta skulle vara till den grad viktigt, att det allmännas intresse skulle få lof att gifva vika. Jag befarar, att detta förstnämnda intresse är, åtminstone i någon mån, missförstådt, och i alla händelser bör det såsom ett mindre intresse få vika för ett större, så vidt det icke är desto viktigare.

Då Riksdagen sistlidet år beslöt att lägga tull på majs, grundade den hufvudsakligen detta beslut på antagandet, att den importerade majsens nära nog *uteslutande* användes till bränvinsbränning. Det har visats af de myndigheter, som i frågan yttrat sig, nemligen Generaltullstyrelsen och Kommerskollegium, och det är äfven här i dag omnämndt, att under de fyra åren 1876—1879 importerades något öfver en million kubikfot majs, deraf omkring 600,000 kubikfot användes till bränvinsbränning och 440,000 kubikfot till andra behof. Det är ganska säkert, att under de sista åren af denna tid, och äfven sedan, i den mån man kommit till insigt om majsens användbarhet såsom utfodringsmedel, proportionen stält sig så, att ännu större procent användts till utfodring. Detta framgår af den nya utredning, som blifvit gjord och som jag derföre anser mig vara berättigad att åberopa, när frågan nu åter föreligger.

Vi hafva under de senare åren utfört en icke så obetydlig mängd kreatur; sålunda exporterades sistlidet år icke mindre än 34,000 nötkreatur från Sverige. Man kan med visshet antaga, att en del af

dem utförts magra, hvarefter danskarne fått uppgöda dem och förtjena derpå. Det torde emellertid äfven kunna anses såsom säkert, att antalet exporterade gödda kreatur på sista tiden ökats. Mången jordbrukare torde hafva förlorat härpå, men man har ansett, att vi, lika väl som danskarne, skulle kunna göda våra kreatur och sjelfva behålla vinsten, för att med densamma förbättra vår jord och på samma gång öka dess produktionsförmåga. Man har för detta ändamål försökt att använda bättre metoder och bättre foderblandningar; men nu söker man lägga hinder i vägen för dessa bemödanden. Är det icke ur nationalekonomisk synpunkt fördelaktigare för oss att sjelfva uppgöda våra kreatur och utskicka dem, än att, såsom hittills skett, importera kött från utlandet? För min del kan jag icke se annat, än att det allmänna intresset påbjuder det förra.

Det förtjenar vidare att påpekas, hurusom potatesen med fördel skulle kunna användas i förening med ett billigt kraftfoder, såsom majs är, till utfodring och gödning, och om så är förhållandet, hemställer jag, om icke till och med ett sådant skäl, som att Riksdagen bör respektera en föregående Riksdags beslut, är för ringa för att man icke skulle kunna upphäfva ett beslut, hvarigenom nyssnämnda utväg att tillgodogöra oss majsens, försvåras och en nationalförlust således åstadkommes. Nu säger man, att vi böra skydda potatesodlingen. Ja, men nu förhåller det sig så, som äfven mången af Kammarrens ledamöter kan af egen erfarenhet intyga, att potatesen, som enbart för sig icke är lämplig till gödning, deremot i förening med något kraftfoder blir ett mycket godt gödningsämne. Ett sådant kraftfoder är just majs och ju billigare den kan fås, dess lättare blir det för potatesodlaren att kunna använda sin potates att dermed fodra gödkreatur. Då det väl måste medgifvas, att sjelfva transporten af potatesen till bränneriet innebär en minskning i den afkomst potatesodlaren kan påräkna för sin vara, hvarför skall man då göra det för honom omöjligt, att på sin egen gård använda varan, om han der kan draga lika stor afkomst af den, som genom att föra den till bränneriet. I sanning, det kan icke annat än på det högsta förvåna mig, att man synes vilja göra det omöjligt för den mindre jordbrukaren att använda sin potates att dermed göda kreatur, då det deremot förefaller mig, som man måhända just på den vägen hade att söka "den vises sten", hvarom den äldre Nathorst skref för 20 à 30 år tillbaka. I alla händelser måste man dock medgifva, att det endast är innehafvare af magrare sandjord och som i sin närhet hafva ett bränneri, som genom en ökad majsimport skulle kunna blifva lidande, och jag vill icke neka, att det möjligen kunde blifva fallet med en och annan. Men, jag upprepar, hvarföre kan man icke tillåta oss att åtminstone göra ett försök i den rigtning, jag antydt? Men, invänder man naturligtvis, många af dessa mindre hemmansegare, ja, till och med husmän, som nu få aflåta sin potates till brännerierna, hafva icke råd att afvakta den tid, då de skulle kunna få sina kreatur sålda; de behöfva nemligen få in sina penningar redan på hösten för att dermed aflöna sitt tjenstfolk, betala utskylder och räntor etc. Ja, jag vet hvad ett sådant skäl betyder; jag har sjelf befunnit mig

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

i en dylik ställning, och jag kan sålunda här tala af egen erfarenhet, men jag vågar dock tro, att detta skäl icke väger så tungt, att man därför bör äfventyra ett stort nationalekonomiskt intresse. Om en hemmansegare kan öfvervinna denna svårighet och genom lån skaffa sig penningar för några månader, så är det möjligt, att han kan finna sin fördel vid att använda sin potates till kreatursutfodring i stället för att sälja den till bränvinsbrännaren.

Vidare anfördes af dem, som vilja behålla majstullen, att vi böra afvakta den utredning af hithörande förhållanden, hvarmed tullkomitén nu är sysselsatt. Ja, den satsen försökte jag drifva förlidet år, då en dylik utredning redan var påbörjad, men då var detta ett tal för döfva öron. Nu säger man visserligen, att komitén sedan dess fått en helt annan sammansättning och att man därför nu kan påräkna en annan och fullständigare undersökning och utredning, och att man af detta skäl icke bör vidtaga någon rubbning i nu gällande tullsatser. För min del är jag icke så alldeles viss om, att undersökningen kommer att blifva bättre, derföre att komitén fått ett förstärkt antal ledamöter; men, detta äfven antaget, så tillåter jag mig dock erinra, att beslutet om komiténs förstärkande föregick beslutet om åsättande af tull å majs. Hvarföre var man då så angelägen att gå den begärda utredningen i förväg och införa denna majstull och de öfriga tullar, som man med ett oärligt namn kallat inregistreringsafgifter. Jag anser derföre att de, som då icke ville lyssna till detta skäl, icke ega någon rätt att nu återopa sig på detsamma.

Som jag redan sagt, jag anser att det skulle vara klokt att låta oss ännu någon tid försöka använda vår potates till utfodring af gödkreatur; men all möjlighet derutinnan afskåres genom denna majs-tull, som är alltför hög, ja, så hög, att den snart sagdt omöjliggör all import och sålunda icke heller kommer att bereda statsverket den åsyftade inkomsten. Jag anhåller derföre om afslag å Utskottets hemställan och bifall till Herr Kockums motion i hvad den afser nu föredragna moment. Deremot vill jag icke biträda hans förslag, att tullfriheten för artikeln majs skulle inträda redan nästa 1 Maj. Mitt yrkande blir sålunda, "*att i den tulltaxa, som utfärdas att gälla från och med den 1 Januari 1882 artikeln majs skall upptagas som tullfri*", och anhåller jag hos Herr Talmannen om proposition på detta mitt yrkande.

I detta yttrande instämde Herrar *Christen Assarsson* och *A. F. Pettersson* i Sibbarp.

Herr Casparsson: Så vidt jag kan erinra mig, är detta under min femtonåriga riksdagsmannabana andra gången, som man på allvar velat ifrågasätta, att en efterföljande Riksdag skall upphäfva ett af den föregående fattadt beslut. Första gången var 1871, då förslag väcktes om upprifvande af ett af 1870 års Riksdag fattadt beslut i fråga om norra stambanans sträckning. Då grasserade inom Riksdagen något, som man kallar *jernvägsfeber* och under febertillstånd är den individuella uppfattningen icke alltid så alldeles klar.

Jag skall icke söka karakterisera den sjukdom, som nu tyckes angripit en del af Riksdagens ledamöter; jag vill blott säga, att den till sina yttringar är något likartad den nyssnämnda.

*Om upphäf-
vande af
tullen å majs.
(Forts.)*

Den talare, som i Onsdags öppnade debatten angående tullen på artikeln humle, förklarade dervid, att Riksdagen genom ett samma dag fattadt beslut upphävt föregående Riksdags beslut, och talaren syftade dervid på frågan om ersättning åt den stackars Herr Bladh. Jag vill dock erinra den ärade talaren derom, att, äfven om jemförelsen i öfrigt vore riktig, *Riksdagen* ännu icke beslutat i frågan, utan att utgången är beroende af gemensam votering. Talaren gjorde en begreppsförväxling mellan Andra Kammaren och Riksdagen; en förväxling, hvaröfver jag under nuvarande förhållanden icke så mycket undrar. Hvad har då inträffat, som skulle motivera ett frånträdande af förra Riksdagens beslut?

Här föreligger en motion af Herr Kockum. Jag skall icke uppläsa sjelfva klämman; jag skall endast hålla mig till smållarne, som, om de åstadkommits af annat än löst krut, utan tvifvel skulle varit af en öfverväldigande verkan. Motionären säger, att hvad 1880 års Riksdag framhållit såsom ett af de förnämsta skälen för majstullens införande, nemligen att den majs, som i landet infördes, hufvudsakligast användes i och för bränvinstillverkning, blifvit af sista årets erfarenhet vederlagdt, i det, "oaktadt majsimporten under sistlidne höst varit större än någonsin, ojemförligt största delen åtgått till utfodring i jordbrukarnes ladugårdar, och detta ej allenast inom vissa delar af riket, utan snart sagdt öfverallt". De embetsverk, som "utredde" frågan i fjor, kommo till det resultat, att af importen åren 1874—1878 endast 28,5 procent användes till utfodring, under det att hela återstoden användes till bränvinsbränning. Men nu har motionären fått reda på, att största delen af 1880 års majsimport gått till ladugårdarne. Detta utvisar i sanning en märkvärdig iakttagelseförmåga! Han säger vidare, att majstullens borttagande är ett önskningsmål för största delen af de jordbrukare, som idka ladugårdsskötsel. För min del antager jag, att alla jordbrukare idka ladugårdsskötsel; flertalet af Kammarens ledamöter utgöres af jordbrukare, men jag hemställer om flertalet i afseende på denna tullsats har samma önskningsmål som motionären. Om påståendet kan sägas innebära en sanning, så är det hvad man på ett hyfsadt parlamentariskt språk kallar "*sanning med modifikation*". Härmed lemnar jag motionen och öfvergår till reservationen.

Reservanten tager saken allvarsammare och säger, att han trots sig med visshet kunna antaga att, om den utredning, som nu förefinnes varit för förra Riksdagen tillgänglig, besluten då utfallit helt annorlunda än nu blef händelsen. Hvad är det då för en utredning, som kunnat en så kraftig verkan åstadkomma? Jo, upplyser reservanten, den som lemnats i Landtbruksakademiens förvaltningskomités samt Kammarkollegii och Generaltullstyrelsens underdåniga utlåtanden. Jag skall be att först få öfvergå till Landtbruksakademiens förvaltningskomité, och då jag vänder mig med min kritik emot denna komités uttalanden i frågan, vill jag på samma gång gifva tillkänna, att jag hyser det största förtroende och vördnad för dess ledamöter

Om upphjufvande af tullen å majs.
(Forts.)

såsom vetenskapsmän, likasom jag antager att vetenskapsmännen och myndigheterna äfven anse dem såsom mycket framstående jordbrukare. Jag kan dock ej dela den senare uppfattningen, ty för flertalet bland dem är utöfningen af praktiskt jordbruk begränsad till Stockholms gator. Komitén börjar sitt utlåtande angående majstullen med följande ord: »det ena af de ändamål, hvarför majs införes, är till kreatursfoder». Jag har alltid föreställt mig, att kreatursfoder vore ett *medel*, icke ett ändamål; här får man veta motsatsen. Jag föreställer mig likväl, att detta uttalande icke varit det bestämmande för reservanten. Det heter vidare i komiténs utlåtande: »Enligt Riksdagens förslag skulle alla ladugårdsprodukter, utom ost, förblifva tullfria, och genom åsättande af tull på majs skulle, så vida den användes till åstadkommande af ladugårdsprodukter, således råvaran för en vigtig produktion beläggas med tull, under det att den förädlade varan finge införas tullfritt». Det är således majs, som skall utgöra *råvaran* för »åstadkommandet af ladugårdsprodukter». Jag vet icke, huru man skall benämna detta påstående, ty vårt hederliga svenska språk har icke härför något fullt adeqvadt uttryck. Jag tillåter mig derföre att använda ett importeradt anglo-amerikanskt ord, nemligen — *humbug*. Jag skall försöka att bjuda skäl för denna min uppfattning. Till en början vill jag nämna, att ladugårdsprodukter exporterades från Sverige, innan Amerika ännu var upptäckt, och nu kommer man och säger, att vi få lof att hemta råvaran för denna produktion från Amerika. Det låter konstigt! Jag tror för min del, att våra inhemska foderväxter jemte den ständigt stigande hafreproduktionen äro för ändamålet fullt tillräkneliga. Men, säger man, låtom oss praktiskt tillämpa skriftens ord: »varen enfaldiga såsom dufvor och listige såsom ormar:» vi exportera en mindre värderik vara, nemligen hafre, till England för ett högre pris och importera i stället en bättre vara, majs, till ett billigare pris. Ja, om så vore förhållandet, gjorde vi utan tvifvel en briljant affär. Mig har emellertid saken förefallit skäligen misstänkt. Engelsmännen äro, som vi veta, ett klokt och praktiskt beräknande folk, och särskildt känner jag af erfarenhet att de brittiska djuregarne och djuruppfödarna äro i sina kalkyler skarpa som rakknivar. Jag gjorde mig derföre den frågan: hvad är majsens fodervärde? Huru gestaltar sig detta inför den vetenskapliga analysen? Jag skall icke fördjupa mig i några vetenskapliga detaljer, ty sådant skulle icke väl anstå mig. Saken är emellertid ganska enkel och för dem utaf Kammarens ledamöter, som icke äro jordbrukare, vill jag nämna, att, när vi jordbrukare skola anskaffa artificiella vare sig gödnings- eller foderämnen, fästa vi företrädesvis vikt vid sådana som hafva den största qväfvehalten, emedan qväfvet ingår såsom en mycket väsentlig beståndsdel i de af oss producerade näringsmedel. Huru förhåller det sig då med majsens näringsvärde? I ett år 1879 utgifvet arbete: »Zusammensetzung der Nahrungs- und Genussmittel» anförde Doktor Y. Koenig resultatet af de i detta hänseende anställda undersökningar. Det visar sig der, att i medeltal har af alla sädesväxterna, med undantag af ris, majs den minsta qväfvehalten eller 10,05 procent, under det att hafren håller 11,73 procent qväfve.

Beträffande åter fetthalten, som för digestionsprocessen är af vigt, så är majsens fetthalt endast 4,6 procent under det hafrens är 6,04 procent. Från dessa synpunkter sedt, har hafren således större fodervärde än majsen. Nu vill jag dock för att icke kunna sägas hafva lemnat blott en del af sanningen, upplysa, att *medelprocenten*, som jag här anför, är uttagen ur icke mindre än 45 analyser å majs och 54 å hafre. Qväfvehalten vexlar hos majsen mellan 5,82 (minimum) och 15,12 (maximum) samt hos hafren mellan 8,56 (minimum) och 18,50 procent. Fetthalten vexlar hos den förre mellan 1,54 och 9,16, och hos den senare mellan 4,20 och 7,38 procent. Det är således icke tvifvel underkastadt att, om man jemför en god majssort med en dålig hafresort, majsen är överlägsen, men så blir icke förhållandet, om man tager de erhållna medeltalen af båda sädeslagen. — Beträffande de qväfvefria beståndsdelarne, eller kolhydraten, så hafva dessa hos majsen ett ganska stort procenttal, nemligen 66,78, hvilket gör att majsen har så stort värde vid bränvinsbränningen, för hvilken produktion dessa senare beståndsdelar tagas i anspråk. Såsom kreatursfoder deremot synes majsen genom sin mindre qväfvehalt hafva ett lägre fodervärde än hafren. De qväfvehaltiga beståndsdelarne bilda nemligen kött och muskler, hvilka utgöra underlaget och den nödvändiga förutsättningen för fettansättning; och den nyaste forskningen lærer till och med vilja ifrågasätta huruvida ej de qväfvehaltiga delarne kunna inom djurorganismen ombildas äfven till fett. När man således ser, att de praktiska engelsmännen betala hafre högre än majs och verkställda vetenskapliga analyser jemväl gifva stöd åt denna deras uppfattning, så kan jag icke finna annat än att, då vi genom vår export af hafre och import af majs tro oss hafva kuggat engelsmännen, det i stället äro vi sjelfva, som äro kuggade.

Jag medger emellertid, att förhållandena kunna gestalta sig så, att priset på majs kan ställa sig så lågt, att det oaktadt dess mindre fodervärde ändock kan vara skäl att använda det i stället för hafre, men detta torde dock vara att betrakta endast såsom sällsynta undantagsfall. Jag har här ett utdrag af den af de förenade rikenas Generalkonsul i Washington för år 1879 afgifna embetsberättelse. Det heter der på sidan 70: »Af majs utfördes för 7,375,000 dollars mindre till följd af lägre pris, ehuru qvantiteten ökades med 835,154 bushels»; och för min del tror jag det vara temligen notoriskt, att majspriserna i Amerika år 1879 voro ovanligt låga, och att man därför icke gerna för framtiden kan påräkna samma pris. Svenske konsuln i New-York upplyser vidare på sidan 370 att majspriserna derstädes noterades:

per tunna.

I Januari: 48 cents per bushel, eller i svenskt mål och mynt = 8,05 kr.
 » Maj: 45 » » » » i » » » » = 7,56 kr.
 » December: 64 » » » » i » » » » = 10,75 kr.

Samma auktoritet upplyser, att frakten från amerikansk hamn till Liverpool jemte omkostnader utgjorde 3 kronor 25 öre per svensk tunna. Jag vill nu antaga att fraktkostnaden icke är större till svensk hamn än till Liverpool och med ledning deraf se efter, huru

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

mycket en centner majs hos oss kostar, efter beräkning af 270 skålpunds vigt per svensk tunna. Efter det i Maj noterade lägsta priset skulle då i svensk hamn 1 centner kosta 4 kronor, men då är hvarken importörens vinst eller afnämarens transportkostnad inberäknad, och jag tror icke, att dessa afgifter beräknas för högt, om vi sätta dem till 50 öre per centner. Priset på majsen blir således 4 kronor 50 öre per centner eller 90 öre per 20 skålpund, hemma hos jordbrukaren: detta är det ungefärliga medelpris, som vi hemma på stället kunna påräkna för vår hafre. Om jag nu åter tager det högsta priset, som noterades i December, så kommer under samma förutsättningar priset per centner att utgöra $5,18 + 50 \text{ öre} = 5,68$, eller nära $1,14$ per 20 skålpund, till hvilket pris man numera i de flesta fall kan köpa motsvarande quantum råg, som, enligt den nyss återopade vetenskapsmannens analyser, innehåller större procent både *qväfvethaltiga* och *qväfvefria* beståndsdelar än majsen.

För min del tror jag således att majsens så mycket utbasunade stora betydelse för vårt jordbruk tål vid en jemkning. Vi hafva ju dessutom tillgång till andra bepröfvade foderämnen, exempelvis oljekakor, som visserligen äro dyrare, men också af jemförelsevis vida större fodervärde än majsen.

Jag var sjelf betänkt på att i höstas försöka med majsodling, men då jag jemförde dess pris och fodervärde med rapskakornas, kom jag till det resultat, att det vore en dålig affär. Jag har äfven frågat flere jordbrukare: har ni begagnat majs till kreatursfodring, men i allmänhet erhållit nekande svar, eller, der det varit jakande, att det varit hufvudsakligen för utfodring af — grisar.

Om majsens betydelse ur potatesens och bränvinsbränningens synpunkt har redan så mycket talats, att jag icke skall inlåta mig på den sidan af saken, så mycket hellre som Kommerskollegium och Generaltullstyrelsen i sitt utlåtande säga, att »om icke andra synpunkter gäfves för frågans bedömande än den, som tillverkningen af bränvin för förbrukning inom landet erbjuder, torde väl den höga tullsats, hvarmed nämnda tillverkning är skyddad mot täflan med utlandet, kunna rättfärdiga anspråket på någon statsinkomst af det utländska material, som vid denna tillverkning blefve användt.» Embetsverken erkänna således, att ur den synpunkten kan verkligt en beskattning af majs vara lämplig, men de lägga den största tonvigten vid majsens betydelse för jordbruket, en betydelse, som för mig är temligen klar och som jag, med den här framlagda analysen, sökt ytterligare klargöra.

Bevillnings-Utskottets ärade ordförande yttrade, att då vi exportera sprit exportera vi hufvudsakligen luft och vatten. Uppgiften förvånade mig, då jag förmodar det är obestridligt, att alkoholen erhålles af stärkelse och socker och dessa ämnen tagas väl icke ur luften eller ur vattnet. Jag respekterar visserligen högt mina motståndares, frihandlarnes, åsigter; men när man är så idealistisk i sin uppfattning, att man anser det vara luft och vatten, som vi exportera, då vi exportera bränvin, då kan jag icke följa med längre.

Till slut finnes för mig ett faktiskt skäl mot att upphäfva förre

Riksdagens beslut i frågan. Här har talats om den tullstrid, som förestår hos oss, när tullkomitén afgifvit sitt utlåtande, men jag tror att denna strid kan hos oss utkämpas ganska lugnt och passionsfritt. I likhet med talaren på stockholmsbänken tror jag nemligen, att det finnes moderat och förståndigt folk på båda sidor. Men skulle man nu kasta handsken i ansigtet på den majoritet, som i fjor beslöt dessa tullar, då tror jag att protektionismen i landet skall upptaga handsken och till den i höst stundande valkampanjen utfärda fältrop och lösen; och huru det skulle lyda, tror jag mig icke behöfva säga. Det erfordras ju också blott en ökning af protektionisternas antal i Riksdagen med 10 till 15 ledamöter, för att de inom Riksdagen skola kunna fullständigt beherska ställningen. Ett parti, som kommer till makten under fullkomligt lugna förhållanden, fruktar jag icke; men ett parti, som rönt en sådan — för att begagna ett mildt uttryck — missaktning och sedan kommer till makten, fruktar jag skulle kunna frestas att vidtaga åtgärder, som kanske icke vore så nyttiga eller välbetänkta. Jemväl af detta taktiska skäl tror jag det vara bäst att för närvarande afslå förslagen om förändringar i förra Riksdagens beslut, och för min del yrkar jag således bifall till Utskottets förslag.

Om upphäfvanden af tullarna i n. r. s. (Forts.)

Friherre Leijonhufvud: Jag har icke begärt ordet för att gifva mig djupare in i denna fråga, utan endast för att till protokollet uttala, huru jag i denna och likartade frågor röstat och röstar.

Jag har icke den långa erfarenhet i vårt politiska lif att åberopa som Grefve Sparre; men då han nämnde, att han räknade tullstridens uppkomst från 1856 års riksdag, kan jag omnämna, att jag redan då var med. Jag röstade då för de lägre tullsatserna och har sedermera äfven i allmänhet gjort detta. Om jag likvisst någon gång röstat för någon högre tullsats, har det gällt tobak eller sprit eller någon annan kassaartikel, der en ökad inkomst varit för staten nödvändig. Detta har varit min ståndpunkt hittills; och förmodligen kommer jag äfven framgent att bibehålla den, speciellt då det gäller en råvara, som inom landet skall förädlas. Om landtbrukaren kan begagna majs eller icke till kreatursutfodring, lägger jag mig icke i, lika litet som om bränvinsbrännaren kan använda den för sitt behof. Detta blir deras affär; och något förmynderskap öfver dem gör jag icke anspråk på. Om yrkande framställdes derom att lägga exporttull på hafre, emedan den odlades för mycket i landet och sådant förderfvade jorden samt härigenom dessutom vunnes en stor statsinkomst, skulle jag icke rösta för ett sådant förslag, det försäkrar jag.

Talaren bakom mig på upplandsbänken framhöll nyss, att under de femton år, han varit riksdagsman, han icke kunde erinra sig, att Riksdagen mera än en enda gång ändrat ett så nyligen fattadt beslut, som här blifvit ifrågasatt. Det var dock icke mera än ett par år sedan, då vi voro vittnen till, hurusom Riksdagen satte en ny tull på socker, hvilken inträdde samma dag den beslöts, och det oaktadt förut under samma riksdag samma artikel blifvit åsatt en lägre tullsats. Den omtalade konsekvensen är således icke mycket att hålla på. Frågan om majsens duglighet eller icke-duglighet såsom foderämne är

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

dessutom icke så lätt att afgöra, oaktadt den der kemiska analysen. Vetenskapsmännen, om hvilka man här talat med ett visst förbiseende, då de tillhöra svenska landtbruksakademien, torde i detta fall ej hafva så aldeles absolut rätt därför att de äro från Tyskland. Om majsen är en för landet nyttig vara, så begår man, genom att åsätta den tull, samma faute, som man gjorde vid hvitbetsaccisens införande, då man nästan förqväfde en hel industri, som eljest möjligen kunnat komma till stånd. Jag kommer därför att rösta för borttagande af den skatt, som i fjor lades på den nu ifrågavarande artikeln: detta är *min* konsekvens.

Här har talats om protektionisternas fältrop liksom om en hotelse. För det talet är jag dock fullkomligt lugn. Visserligen hafva utom Riksdagen häftiga agitationer bedrifvits och det har regnat öfver oss broschyrer i protektionistisk anda; men dessa teorier gå dock väl långt, och få de inträde i Riksdagen, böra vi behandla dem med allt möjligt lugn och icke fästa oss vid åtminstone de ifrigaste protektionisternas önsknings. För min del skall jag åtminstone aldrig göra det.

Herr Wigardt: I det jag med några ord vill tillkännagifva min enskilda öfvertygelse i denna fråga, får jag på samma gång visserligen också medgifva, att jag icke är någon vän af täta rubbningar i de bestående tullförhållandena. Men Riksdagens beslut sistlidet år, hvarigenom tull bestämdes å ifrågavarande artikel majs af den anledning, som då föregafs, att nemligen icke potatisen af denna majs måtte undanträngas vid tillverkningen af brännvin, kan jag för min del icke finna vara nyttigt eller behöfligt. Åtminstone har icke någon bekräftelse på denna nytta eller detta behof visat sig inom den ort, jag tillhör. Anmärkas bör dock att inom min ort lyckligtvis högst få brännerier finnas. Men deremot hafva der på senare tid blifvit anlagda stora stärkelsefabriker, der ortens befolkning är i tillfälle att sälja sin potates till försvarligt högt pris; och en lycka är också att potatisen vid försäljningen mottages af fabriksidkarne, äfven om den är något skämd eller frusen. Folket är därför också mycket belåtet att få lemna sin vara till dessa fabriker. Men det är icke allenast ortens befolkning, som har fördel deraf, utan potates transporteras äfven från Öster- och Vestergötland i stora partier, hvilket icke är underligt, enär flera 100 tunnor dagligen under vintertiden, då dessa fabriker äro i gång, der användas. Från de nämnda proviuserna ditkomma således, som sagdt, stora quantiteter potates såväl sjövägen som på jernväg. Man har här visserligen förut talat om att sandjorden skulle vara olämplig att odla potates på, men detta påstående är icke sant. Nere i Småland finnes tyvärr hufvudsakligen nästan endast sandjord, och der odlas dock mycket potates. Denna användes dels till utfodring af kreatur, dels till försäljning till de nämnda stärkelsefabrikerna; men det oaktadt finnes tillräckligt öfver för folket att lefva af. Jag tror därför, såsom jag förut sagt, att den ifrågasatta tullen å majs icke kan verka nyttigt eller vara behöflig och ej heller lända den fattiga befolkningen till favör. Säkert är att majsen är ganska användbar till kreatursutfodring; men den begagnas icke

endast till detta, utan på många ställen nere i Småland användes den äfven till brödföda. Och att majs med tillsats af rågmjöl icke blott är ett kraftigt utan äfven välsmakande bröd, bevisas deraf att sådant bröd ätes dernere hellre än hafrebröd, som en stor del af Smålands invånare tyvärr hittills fått hålla till godo med. Jag tror derföre att denna tull å majs icke är till den fattiga befolkningens favör och sluter mig således till dem, som yrkat afslag å Utskottets betänkande och bifall till motionen. Jag vill dock förena mig med Herr Ola Andersson derutinnan, att tullsatsen må utgå till nästkommande år och icke, som motionären föreslagit, upphöra redan den första Maj i år.

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Herr Ekenman: Jag hade icke ämnat att i denna fråga taga till ordet, derföre att jag redan för ett par dagar sedan, då första punkten af betänkandet förelåg till behandling, yttrade min åsigt rörande hela detsamma. Men jag har så att säga blifvit personligen uppkallad af den talare, som inledde debatten i dag. Han uttalade nemligen den åsigten, att han vid försöket att få majstullen borttagen skulle kunna påräkna kraftigt understöd af ledamöterna i Andra Kammarens Tredje Tillfälliga Utskott från i fjor, hvilket Utskott hade fått till sig hänskjuten behandlingen af frågan rörande näringarnes tillstånd. Som jag hade äran att vara ordförande i detta Utskott, ber jag att för min del få svara så godt först som sist, att jag, "under erkännande af det välmenta i syftet", såsom det någon gång heter i ett Utskottsbetänkande, dock vill tillbakavisa denna allians.

Icke som skulle jag derigenom ställa mig i opposition mot allt hvad den nämnde talaren yttrade. Tvärtom. Då han till exempel sade, att icke några nya påbud borde utfärdas utan befastad öfvertygelse, så instämmer jag deri fullkomligt, äfvensom i hans yttrande att ett vapenstillstånd borde ingås. Ja, jag går i sistnämnda hänseende ännu längre än han; jag anser att vi redan vid förra riksdagen genom beslutade utredningen af näringarnes tillstånd i och för upprättande af ny tulltaxa de facto slöto ett sådant. Men då han slutligen säger: låtom oss återgå till vår gamla ställning, så kan jag icke följa honom längre. Jag anser nemligen den ställning jag och mina vänner intaga i denna fråga vara så god, att det vore dåraktigt af oss att på något sätt "koncentrera oss bakåt". Denna ställning kan kännetecknas så, att vi icke vilja vara med om att uppriva ett af Riksdagen fattadt beslut. Man säger att betydelsen af detta beslut förringas derigenom, att det fattats med en ringa röstöfvervigt, hvilket äfven skulle vara förhållandet med det beslut, hvarigenom utredning af näringarnes tillstånd föränledes. Det synes mig väl vara alldeles origtigt att anse ett riksdagsbeslut vara mer eller mindre giltigt allt eftersom röstöfvervigten vid dess fattande varit större eller mindre; men beträffande här ifrågakvarande beslut vill jag dessutom erinra, att begge haft för sig i denua Kammare stor pluralitet och att det sistnämnda i Första Kammaren antagits utan votering, hvadan i *det* fall det dessutom är oegentligt att tala om röstöfvervigt.

Vidare synes det mig, såsom jag redan i Onsdags yttrat, vara praktiskt oklokt att genom partiella förändringar i tulltaxan störa

Om upphäfvande af tullen å majs. (Forts.)

tullkomitén i den utredning hvarmed den nu är sysselsatt i och för utarbetandet af en ny tulltaxa. Härmed vill jag dock ingalunda hafva på något sätt antydtt att, såsom från motsidan blifvit med stor skärpa framhållet, tulltaxan i mina ögon vore ett heligt ting, som icke finge på ringaste sätt rubbas. Något sådant har hvarken jag eller de med mig liktänkande föreställt oss. Tvärtom, vi anse nu gällande tulltaxa behäftad med många fel och brister; men vi önska att dessa skola afhjelpas genom en helt och hållet ny tulltaxa, och det är just för det ändamålet som tullkomitén blifvit tillsatt.

Jag skall icke längre uppehålla Kammarens tid. Af hvad jag yttrat torde framgå, att jag för min del biträder deras åsigt, som yrka bifall till Utskottets hemställan i nu föredragna punkt.

Herr Pehr Pehrsson i Törneryd: Den utsträckta användning majsén på senare tider fått vid bränvinstillverkningen visar tydligt, att, om majsén får tullfritt införas, den dag snart nog skall komma, då bränvinstillverkningen i vårt land grundar sig helt och hållet på majs, det vill säga, då bränvin hufvudsakligen, om icke uteslutande kommer att tillverkas af majs. Till den olägenhet, som uppstår deraf, att vi sjelfve icke längre kunna lemna råämnet till vår bränvinstillverkning, kommer då enligt mitt förmenande äfven en annan, hvars följder jag icke kan beräkna, men som torde kunna antagas icke skola blifva så små. Brännerierna komma helt säkert att blifva förlagda utåt kusterna. Hvilka följder detta kan hafva med sig, tilltror jag mig icke att bedöma, men att de icke blifva lyckosamma, tror jag mig kunna förespå.

Ett annat skäl för bibehållande af den tull, Riksdagen i fjor åsatte majsén, anser jag ligga deri, — något som då äfven tydligen uttalades — att bränvin kan tillverkas mycket billigare af majs än af potates, beräknadt efter de pris, som hittills i allmänhet varit rådande på dessa varor. En bränvinsbrännare, som tillverkar bränvin af majs, har således redan blott genom användandet af detta råämne en premie mot den, som tillverkar bränvin af potates. Om de, som så mycket ifra för att majsinförseln bör vara tullfri, ändå ville medgifva, att åtminstone den majs, som användes till bränvinsbränning, borde vara belagd med tull, så blefve bränvinsbrännarne derigenom endast likstälde; och det vore väl icke mera än rätt. När den dag kommer, då vi få en lagstiftning, som föreskrifver, att den majs, som användes till bränvinsbränning, skall vara belagd med tull, men den majs, som användes till andra ändamål, tullfritt införas, skall jag vara den förste att göra eftergifter i den riktning hvarom nu är fråga.

Om Riksdagen nu, oklokt nog, skulle rifva upp det beslut, Riksdagen i fjor fattade, hvad skall landet då tänka? Har icke landet rättighet att i en sådan åtgärd finna skäl till klander mot Riksdagen, ett klander, som, enligt min tanke, blifver både högljudt och långvarigt? Ty icke kan Riksdagen opåtaladt visa en så vacklande hållning, att, innan ett beslut, som i fjor fattades, hunnit träda i verkställighet och tillämpas, rifva upp det. Det klander, som skulle träffa ett sådant Riksdagens beslut, anser jag vara ett lika kraftigt skäl för den ene som den andre af oss att icke vidtaga någon förändring i nu i fråga

varande tullsats, vi må för öfrigt hafva hvilka åsigtter som helst angående lämpligheten eller orimligheten af sjelfva tullen. För min del yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Herr Talmannen aflägsnade sig nu, och Herr vice Talmannen öfvertog ledningen af Kammarens förhandlingar samt lemnade ordet till

Herr Fredricson, hvilken yttrade: Den förste talaren i denna fråga yttrade, att det skulle vara en vinst för staten, om landet kunde exportera bränvin. Men jag undrar, huru den vinsten skall kunna uppstå, om tillverkaren skall köpa majs från Amerika för att deraf tillverka bränvinet, och staten öfver tillverkningen hålla kontrollörer och öfverkontrollörer samt slutligen exportörer vid varans utförande ur landet återfå tillverkningsafgiften. Jag kan ej finna det i något afseende nyttigt eller klokt eller med Riksdagens värdighet förenligt att upprifva det beslut, som förra året fattades i denna fråga. Ordspåket säger: "en karl bör stå vid sitt ord"; men det skulle vi icke göra, om vi bifölle motionen. Jag för min del yrkar bifall till Utskottets förslag i nu föreliggande punkt och afslag på motionen.

Herr E. G. Boström: Jag får bekänna, att bland de motioner angående tullfrågor, som vid denna riksdag blifvit väckta, Herr Kockums förvånar mig minst. Ty sedan Riksdagen förlidet år beslöt majs-tullens införande, har verkligen ett förhållande inträffat, som gifvit anledning till ifrågavarande motion. Det har nemligen blifvit ådagalagdt, att majs i vida högre grad än förut användts såsom kreatursfoder. Då jag detta oaktadt icke han biträda motionärens förslag, skall jag söka angifva skälen härför.

Den stora majsimporten under förlidet år var beroende dels af den omständigheten, att majspriset i Amerika var ytterst lågt och frakterna billiga och dels deraf att Skåne hade fått en eländig foderskörd, ja, nära nog missväxt. Om dessa förhållanden komme att fortvara, nemligen att majspriset i Amerika ställer sig lågt och Skåne får dåliga foderskördar, skulle jag gerna vara med om majstullens borttagande; men jag kan icke finna annat än att såväl det ena som det andra äro undantagsförhållanden, och jag för min del vill icke vara med om att lagstifta för undantagsförhållanden, ty det skulle förorsaka oupphörliga omkastningar i tullagstiftningen.

Det var en annan omständighet, som i fjor föranledde Riksdagen att införa majstullen, den nemligen att största delen af majsens eller öfver 70 procent deraf användes till bränvinsbränning. Då bränvin är belagdt med en surtaxe af 50 öre per kanna, är det också i sin ordning att råmaterielet beläggas med någon afgift. Och den tull, som i fjor åsattes majs, var icke högre än, att det, om potatisen endast kostade 4 kronor tunnan, likväl blef billigare att använda majs än potates till bränvinsbränning. När detta förhållande ännu qvarstår, har jag icke nu velat gå in på någon ändring. Jag tror icke, att denna tull kan sägas bryta mot vår tullpolitikts lagar, såsom Bevillnings-Utskottets ordförande yttrade, dessa lagar, som lemna råvaran

Om upphäfvande af tullen å majs. (Forts.) vid införsel fri, men belägga den färdiga produkten med tull. Ty så länge majs i stor utsträckning användes till bränvinsbränning och bränvin är belagdt ej blott med tull utan äfven med surtaxe, är väl också tullen på majs berättigad.

Utskottets ärade ordförande följde den gamla regeln: "Divide et impera"! "söndra och herska"; han satte mot de sydligaste provinsernas, Skånes och Blekinges intresse, der potates odlas i stor kvantitet, hela det öfriga landets och särskildt de nordliga provinsernas, der förhållandet är helt annorlunda. Att han på det viset ej kunde komma till ett korrekt resultat, var klart; potatisprisen i landets olika delar låta icke utjemna sig; därför lägga dels olika naturförhållanden, dels en till följd af varans volym dryg transportkostnad väsentliga hinder.

Det riktigaste vore väl att låta majsen vara tullfri, men att med skatt belägga den del deraf, som användes i bränvinspannan; och detta torde också låta sig göra. Om Riksdagen vidhåller sitt i fjor fattade beslut, tror jag, att den tid icke är aflägsen, då den majs, som användes till bränvinsbränning, kommer att beläggas med skatt, under det att all öfrig majs får införas tullfritt. Men under afvaktan härför anhåller jag om bifall till Utskottet förslag.

Herr Danielsson: Det var med anledning af ett yttrande af Bevillnings-Utskottets ärade ordförande som jag begärde ordet. Han använde flera gånger i sitt anförande ordet "tullpolitik" och tycktes af det vilja sluta till att åtskilliga ledamöter inom denna Kammar skulle i viss mån vara jäfvida att yttra sig i denna fråga. Men som jag icke bor i Kristianstads län och icke i Blekinge, der potatesodlingen är i fråga, samt icke heller i Svea land, så torde jag få anses vara ojäfvig att yttra några ord. Jag får då säga, att jag icke är frihandlare och icke heller protektionist. Jag vill, att man i hvarje särskildt fall bör handla så, som klokheten bjuder och som är för landet nyttigast; och det är också på denna grund jag nu anser, att Riksdagen bör vidhålla sitt i fjor fattade beslut. Ej heller tror jag, att det i fjor så mycket omtalade yttrandet från Generaltullstyrelsen och Landtbruksakademiens förvaltningskomité haft någon så synnerligt stor inverkan på frågan. Om jag skulle klandra något, så vore det att dessa myndigheter blifvit hörda, ty jag känner icke något stadgande i grundlagen, som ålägger regeringen att inhemta ifrågavarande myndigheters yttranden öfver af Riksdagen fattade beslut. Jag kan icke heller gå in på att ifrågavarande riksdagsbeslut är förhastadt, ty det föregicks af så grundliga öfverläggningar, att det torde vara fullt befogadt.

Om potatisodling har jag hört talas så mycket, att jag blott förundrar mig öfver det myckna talet derom. Här har blifvit sagdt ett och annat, som i min tanke förråder den största okunnighet i saken; sjelf har jag i en officiel handling läst 10 à 12 ark derom, men hvad jag der läste föreföll mig minst sagdt förunderligt.

Af Bevillnings-Utskottets ärade ordförandes anförande tycktes framgå, att han ansåge, att allas vår välfärd hängde derpå att majsen

finge tullfritt importeras; han sökte visa huru fördelaktigt sådant skulle vara, hvaremot vi, om vi fördyrade denna vara, skulle göra illa på många sätt. För min del kan jag icke dela denna hans åsigt; och jag tror att många af Kammarens ledamöter icke heller göra det. Ty är det skäl att ställa så till, att vårt land skall utarmas så att våra söner nödgas utvandra till Amerikas prairier och der odla majs, på det att vi af dem skola köpa denna vara för lånta penningar, under det att stora fält af vår egen jord skola läggas öde, emedan den ju kan frambringa andra skördar än potates?

Jag skall icke längre upptaga Kammarens tid, då jag icke tilltror mig kunna inverka på den enes eller andres åsikter i denna fråga. För mig skulle det dock synas mycket ledsamt, om Riksdagen i år frånginge det beslut, som i fjor fattades. Jag tror för min del, att vi då vidtog en åtgärd, som vore synnerligen oklok, och yrkar därför bifall till Utskottets förslag.

Herr Lovén: Jag ber endast att med några ord få bemöta den ärade talaren på elfsborgsbänken, hvilken skarpt klandrade mig därför att jag skulle förebrått mina motståndare ett förhastande. Jag vill då upplysa, att jag endast förklarat, att, om mina motståndare vidhålla den satsen, att man bör afvakta tullkomiténs yttrande, innan man inför några nya bestämmelser i nu förevarande afseende, så innebär sistlidne Riksdags beslut, att åsätta tull å majs, ovilkorligen ett förhastande, enär denna komité då redan var, om icke tillsatt, så åtminstone beslutad. Om detta kan anses såsom ett omildt yttrande, så vågar jag vädja till Kammararen hvad jag och de med mig likasinnade böra tänka om Grefve Sparre, som anklagade oss så kallade frihandlare icke blott för »att begå dumheter», utan till och med ville göra oss i viss mån ansvariga för försnillningar i bankerna och för förfalskning af bruksförvaltare.

Samme ärade talare har vidare sagt, att jag yttrat, att vi skola vidhålla vår nuvarande ställning. Jag har icke sagt detta, utan i sammanhang med mitt tal om förhastande har jag föreslagit Kammararen att ingå en vapenhvila och således återgå till vår gamla ställning.

Slutligen har Grefve Sparre frågat: "huru många rösters öfvervigt fordras det för att den förste talaren i dag skall vara belåten med ett riksdagsbeslut: 10, 20 eller 50?" Derpå vill jag svara att jag så väl som hvarje köpman önskar stabilitet i fråga om tullsatser; och då är 30 rösters öfvervigt bättre än 10 och 50 bra mycket bättre än 30. För min del kan jag icke rätt väl förstå, huru en person, som annars företrädesvis vill betrakta sig såsom särdeles hemmastadd på det ekonomiska området och som säger sig "hafva läst allt hvad i den vägen finnes skrifvet", behöfver fundera på en så enkel sak. Om jag därför tror att detta icke kan vara författarnes fel, så må den ärade representanten gerna föra det på "dumhetens" räkning.

Herr Hedlund: Då jag, såsom man finner af Utskottets betänkande, instämt i Herr Bennichs reservation om bifall till Herrar Ekman och Kockums motioner, har jag ej behöft yttra mig för att till-

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

kännagifva min ståndpunkt i nu föreliggande fråga; men den ärade talaren på venersborgsbänken har uttalat åtskilliga satsar, som äro alltför starka att jag skulle låta dem stå kvar utan någon gensaga.

Han ville stå "på verklighetens grund" och icke på teoriernas. Men den verklighet, som här föreligger, är potates och majs; och jag har icke kunnat få klart för mig att den ärade talaren stannade dervid, utan han sväfvade tvärtom långt utöfver denna verklighet. Han torde därför ursäktat mig att jag vill följa honom något stycke på samma stråt. Han åberopade den store auktoriteten Carey, af hvilken han lät oss höra åtskilliga yttranden. Jag ber då få nämna att jag under trenne dagar haft tillfälle samtala med Herr Carey, nemligen under den tid han reste omkring i Europa, för att der bilda en tullallians mot England. Detta var hans stora uppgift, sedan han, den förre frihandlaren, blifvit protektionist, efter det han inköpt några jerngrufvor i Pennsylvanien. Han uppfann då äfven den satsen, att råämnena och den på dem byggda industrien skola stå i så nära beröring med hvarandra som möjligt; jag har ännu i min ego ett diagram, som visar huru han tänkt sig detta. Jag tog mig deraf anledning att under vårt samtal fråga honom, hvarför man icke förlade de bomullsfabriker, som funnos i nordstaterna, till sydstaterna. Men han svarade icke derpå; han ville troligen icke öfverflytta fabrikationen till de slafegande sydstaterna.

Carey ville, såsom jag nyss sade, åstadkomma ett tullförbund emot England. Skulle man nu här följa de Careys satsar, åt hvilka talaren på elfsborgsbänken gifvit så stor vikt, så kan jag icke förstå, huru vi här i Sverige kunde vilja hafva både sockerfabriker och bomullsspinnerier; Sverige ligger ju på så stort afstånd från de länder, som producera råämnena för dessa fabriker. Konseqvensen af den sats Carey förfäktat är i sjelfva verket, att hvarje land skall sköta *sin egen* näring och drifva den på basen af *egna* råämnen. Detta var Careys sats; och den är, i viss mån, äfven frihandlarnes; men det är en sats som våra protektionister icke vilja acceptera. *De* drifva deremot den satsen, att vi skola drifva alla möjliga grenar af industri inom vårt land, om också råvaran måste tagas från de länder, som äro längst aflägsna från oss.

Grefve Sparre talade om Amerikas förenta stater såsom ett, i hans tanke, högst protektionistiskt land; och han sökte visa hurusom detta land blomstrat upp, sedan det blifvit hugnadt med ett protektionistiskt tullsystem. Den ärade talaren har i detta hänseende åberopat Carey, hvilken vidlyftigt ordat härom. Men vi böra icke glömma, att Amerikas förenta stater *inom sig sjelfva* äro ett utpregladt frihandelsland. *Inom* dem finnas *inga* tullar; och de äro dock i och för sig en hel verldsdel. Tullförhållandena der gestalta sig ungefär såsom om hela Europa vore sammanslutet i en enda gemensam tullförening. Ty hvad är det man vill genom ett fritt tullsystem åstadkomma? Jo, man vill att från hvarandra vidt aflägsna trakter skola bringas i beröring och ömsesidigt utbyta sina varor. Nordamerikas förenta stater sträcka sig ifrån Mexikanska viken, derinvid sockerröret och bomullsplantan växa, ända till Hudsons bay och de trakter, hvar-

ifrån pelsverken hemtas. Detta land erbjuder sålunda en ofantlig omvexling i klimatiska förhållanden och frambringar en oerhörd mängd olika alster, och det utbyter *fritt* dessa alster inom sig sjelf. Det faller icke Nordstaternas befolkning in att genom tullsatser "skydda sig" emot Sydstaternas bomullsodling, eller tvärtom; med ett ord, Nordamerika har en obegränsad tullfrihet inom sig sjelf. Ett protektionistiskt tullsystem skulle der komma till tillämpning endast i det fall, att de olika staterna uppdroge tullgränser sig emellan. Icke ens den argaste protektionist der har dock kommit på en sådan tanke.

Men händelsernas gång har vändt sig emot Carey. Han förde på sin tid tullkrig emot England såsom ett land, mot hvilket intet annat kunde bestå i täflan på det industriella området. Nu är det icke längre England, hvilket vi hafva att "skydda oss" mot, utan det är Amerika. Emot detta land ropar man numera i hela Europa på skydd. Det ligger liksom en nemesis divina i allt detta. Hvarpå grunda sig väl alla dessa skyddsrop, som låtit höra sig i Tyskland, i Frankrike och på senaste tiden äfven i England? Jo, på fruktan för Amerika. Men hvarföre fruktar man då Amerika? Jo, Amerika har genom sina ofantliga tillgångar, genom den häfstång, som ligger i befolkningens företagsamma lynne, genom uppfinningars befrämjande med mera, vunnit ett sådant försteg framför Europa, att Europas industri icke längre kan lefva i samma trygghet som förr. Just därför, att vi i Amerika fått en så farlig konkurrent, hafva vi nu kommit på den punkt, att man anser det för en olycka att erhålla billiga varor från detta land, i stället för att det borde anses för en lycka.

Här har äfven talats om det Bismarckska systemet. Det lyster mig att yttra några ord derom. Den berömde statsekonomen Bastiat yttrar på ett ställe, att protektionism och socialism äro hvarandras själsfränder. Det ena såväl som det andra systemet går ut på, att staten bör träda emellan för att bestämma den ene eller andre enskilde samhällsmedlemmens verksamhetsföretag och lefnadsvilkor. Men vill ett lands lagstiftning skydda sin industri och sina fabriker genom höga tullsatser, så måste staten också lemna garanti därför att industrien skyddas sina arbetare mot nöd. Staten får då icke fördraga, att en skara proletärer uppväxer på industriens mark; det blir då statens skyldighet att träda emellan. Detta har Bastiat insett, och hans mening, att protektionismens lärar i många fall, gå hand i hand med socialismens, har af Bismarck blifvit till viss grad adopterad. Jag för min del vill icke tillåta mig att uttala något klander emot Bismarck, därför att han gjort försök att tillämpa dessa åsigtter. I den fria täflan emellan den starke och den svage är det den svages öde att duka under. Staten må därför gerna träda emellan till den svagares skydd. Denna väg har nu Bismarck också slagit in på. Men jag tror icke att han skall stanna på sin nuvarande standpunkt; han skall så småningom oemotståndligt föras vidare in på statssocialismens bana, och der tror jag dock icke, att de protektionister, som här åberopat hans exempel till stöd för sin sak, skola vara villiga att följa honom.

Den ärade talaren på elfsborgsbänken har såsom auktoriteter för sin mening anført Bismarck och Thiers. Troligen förbjöd honom

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs. (Forts.)

hans blygsamhet att äfven nämna en af vårt lands mest ifrige protektionister, men han borde dock ej hafva glömt — Herr Odelberg. Just han kämpar emellertid för upphäfvande af den tull, hvarom här är fråga.

Samme talare har vidare talat om att genom protektionismen, genom inregistreringsafgift på hvete och mjöl och åtskilliga andra lika kloka åtgärder hade man förmått utländingar att inflytta till Sverige i afsigt att här anlägga qvarnar och andra industriella anläggningar. Han sade sig tillika icke hafva något emot dessa utländingars inflyttning att invända, utan hade han mottagit dem med öppna armar. Han synes dock, i förbigående sagdt, nu kommit i detta hänseende på andra tankar, än vid den tid, då han, i en annan fråga, förklarade sin motvilja mot de "tyske *probenreutrarne*." För min del är jag icke heller ängslig för dessa inflyttande utländingar. Men den betänkligheten möter att det kan hända, att då en utländsk man här grundlägger en industriel anläggning och denna varder lönande, till följd af de uppoffringar, som staten gör för densamma, så stannar egarens behållning icke inom landet, utan går till det främmande land, der han har sina bopålar. Det finnes exempel på att millioner på det sättet gått ur landet; och om det någonsin kan sägas, att "penningen går ur landet", är det för visso under sådana förhållanden. Huruvida t. ex. dessa qvarnanläggningar vid Malmö, om hvilka så mycket ordats, skulle varit beroende af tullen eller icke, är svårt att afgöra, — ty det är lika möjligt, att de under alla förhållanden kommit till stånd. Men om penningarne gå till förlagsmannen i Köpenhamn, så är det ett faktum, att de gå ur Sverige och icke stanna här.

Min synnerligen ärade vän på göteborgsbanken har talat om majsens användning. Jag vill icke ingå i några detaljer härom, utan endast erinra, att om det vore fallet, att majsen icke dugde till vissa ändamål, såsom kreatursutfodring och annat liknande, då förfaller i och med detsamma hela frågan om majs-importen. Ty så okunnige äro icke våra jordbrukare, att de använda ett råämne, som icke för dem är förmånligt. Härvidlag behöfva vi icke hysa några bekymmer.

Jag har sedan ett och annat tiotal af år tagit del i dessa tullstrider, men har aldrig förr än förlidet år hört det vara tal om att man ville i Sverige skydda svensk *potates*. Detta var en stor öfverraskning. Ännu mindre har jag någonsin i Sverige hört den satsen drifvas, att man för potatesodlingen i en viss provins skulle pålägga skyddstull för hela landet. Jag hyser stor aktning för Skåne och Skånes jordbrukare; men skulle så illa vara, att de senare icke kunna bestå utan skyddstullar, då befarar jag, att skånska jordbruket råkat in på villovägar.

Man sade en gång, att husbehofsbränningens afskaffande skulle lända till olycka för landthushållningen, hufvudsakligen på den grund, att potatesodlingen icke längre skulle bära sig, då man förlorade den gamla afsättningen för denna vara; äfven personer, hvilka stodo mig mycket nära, förde just det talet. Men husbehofsbränningen föll svenska folket till heder i moraliskt afseende; och samma personer,

som hade fört sådant tal, yttrade sedermera sin glädje öfver att sakerna tagit denna vändning, och det ur ren ekonomisk synpunkt, trots potatisen.

Om upphäfvande af tullen å majs. (Forts.)

Jag behöfver icke framställa något särskildt yrkande, ty min åsigt är uttryckt i den af mig afgifna reservationen. Jag vill icke heller ingå i något bemötande af hvad som talats derom, att vi böra vänta till dess den nya tullkomitén hunnit afgifva sitt utlåtande. Men jag skall be att få upptaga ett argument, som den siste ärade talaren använde, att majsens borde vara tullfri, när det gälde ladugårdsskötseln, men belagd med tull, då det gälde bränvinsbränning. Chefen för kontrollbyrån, Bevillnings-Utskottets ärade ordförande, har uti ett anförande angående denna fråga yttrat sig sålunda: »det förra sättet, — d. v. s. en särskild afgift på majsens — skulle föranleda en ytterligt tung kontroll, på det att ej majs eller majs mjöl inmäskades, utan att förut vara uppvägd. Kontrollpersonalen måste förstärkas för att ständigt kunna vara närvarande i brännerierna. Hvertill kostnaderna för en dylik kontroll skulle uppgå, derom gifver kontrollen öfver hvitbetssockerbeskattningen såväl i Sverige som andra länder någon ledning. Huru skulle i alla fall kunna förekommas att andra råämnen uppblandades med majs mjöl?» För min del kan jag äfven af andra skäl tungt finna en sådan särskild beskattning vara möjlig; och jag förmodar, att den ärade talaren, sedan han noga öfvervägt argumenten i den vägen, må finna det vara förnuftigast att stryka all majs tull.

Man har här sammanblandat denna besynnerliga tull med de stora tullfrågorna i allmänhet, d. v. s. med våra industritullar. Jag kan icke förstå, huru man kunnat så göra. De äldre ibland oss, som erinra sig hvilka strider för en del år sedan fördes angående de industriella tullarne, hafva sig också bekant, hurusom industriens män såsom uttryckligt vilkor för tullarnes sänkande fordrade, att lifsmedelstullarne skulle upphävas.

I broschyrer, som utkommo under början af 1860-talet, mer eller mindre väl betalda med penningar från Norrköping, sades det att tullarne på lifsmedel och industriella föremål stodo i närmaste samband med hvarandra. Borttoge man å ena sidan tullen på lifsmedel, så kunde man å den andra ingå på en nedsättning i de industriella tullsatserna. Nu åter har en förunderlig allians inträdt mellan dem som föra industriens och dem som föra lifsmedelns talan, oaktadt dessa två slags tullsatser verkligen representera skilda intressen, hvadan det också är särdeles oegennyttigt, när lifsmedelsproducenterna finna sig uti att betala en dryg tull på industriella alster. Men alliansen har sin förklaring derutinnan, att vederbörande funnit det vara tidsenligt att sammanbinda de skilda intressena till inbördes skydd; landtmännen skola få tull på landtmannaprodukter, på det att industriidkarne i lugn och ro fortfarande må hafva kvar sina tullar, med hvilka de anspråklöst vilja åtnöja sig, sådana de äro. För min del vill jag dock påminna om satserna från den tiden: lifsmedel skola vara fria och råämnen skola vara fria. Lifsmedel är man nu med om att belägga med tull, men nämner man råämnen, så mötes man af ett starkt motstånd, äfven om man kan åberopa att vissa af dem af rent

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

finansiella skäl måste draga tull. Skulle det t. ex. röras vid bomull eller stenkol, då åberopar man genast att råämnena skola vara fria.

En talare på upplandsbänken har på vanligt ledigt sätt roat sig med att bland sina argument upptaga en kritik på svenska språkets område, nemligen angående användandet af ordet "*ändamål*" i utskotts-betänkandet. Om jag köpte majs, och man frågade mig hvartill, så skulle jag utan betänkande svara: "*i ändamål*" att dermed utfodra mina kreatur".

Herr Jöns Rundbäck: Tullen på majs och denna varas lämplighet som surrogat för kreatursfoder har redan så utförligt behandlats, att jag ej skall upptaga tiden med att tala derom. Men då den siste talaren beträdd det nationalekonomiska området och en axplockning der torde vara att göra, skall jag anhålla om Herrarnes uppmärksamhet ett ögonblick.

Jag börjar der den siste talaren slöt och begagnar mig dervid af en broschyr, som utgafs förra året från en känd officin, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. Broschyren heter "*Fri Handel*" och är en öfversättning från engelskan. John Bright, den frejdade statsmannen, säger om detta arbete följande: "Jag har här en liten bok, som jag önskar att en hvar, som hyser minsta tvifvelsmål i denna fråga, måtte köpa och läsa. Jag tvekar ej att påstå, att denna skrift inom sin korta ram sammanfattar det fullkomligaste, det fullständigaste och det obestridligaste skäl för och uppvisande af riktigheten af vår nuvarande handelspolitik, som jag någonsin, vare sig i tal eller skrift, sett framställas". Hafva Herrarne väl hört ett amplare vitsord och dertill af en stor och berömd man!

Jag skall nu upptaga den sista fråga, hvarom den föregående ärade talaren ordade, nemligen frågan om råvaran, och se till hvad broschyrförfattaren derom har att omförmåla. Han säger derom följande: "Man har som en mildare form af tullskydd föreslagit, att skyddstullar skulle läggas endast på utländska, arbetade varor, men ej på produkter af jordbruket eller råämnena. Skälet dertill skulle vara, att de förra representera en större procent af kapital och arbete än de senare. Men denna åtskilnad är ej berättigad. Den enda skilnaden (och den har föga att betyda) är att jordröntan ingår mera direkt i värde af råämnena än i förarbetade varor. Men eljest representera femtio kronor af de förra lika mycket i arbetskostnaden och ränta på kapitalet som femtio kronor af de senare. Af likheten i salupriset framgår likheten i värde och likheten i produktionskostnaden. Otvifvelaktigt är det nedlagdt mycket mer arbete på ett piano för 1,000 kronor än på 20 centner tackjern å 100 kronor, men icke mer än på 200 centner tackjern af samma sort, eftersom de representera samma summa eller 1,000 kronor. Frågan gäller icke den relativa massan eller vigten utan det relativa värdet, och antingen det är dyrbara stålarbeten eller billig råbomull, som äro föremål för importen, så representerar en viss mängd af den senare lika mycket kapital och arbete som en viss mängd af motsvarande värde af de

förre.“ Det är en frihandlare, som säger detta. Han betonar att råämnet, hvarpå Herrarne icke vilja lägga någon tull, ej kan framkomma af sig sjelft, utan genom arbete. Detta piano t. ex., som kostar 1,000 kronor, representerar lika stort värde som t. ex. odlingen af 100 tunnor spannmål, värda 10 kronor tunnan. Ett litet hus-håll på 4 eller 5 personer, som har så stort område att det producerar 100 tunnor spannmål, har fullt upp att göra med detta arbete under loppet af ett helt år och betalar dock skatt därför, ehuru denna produktion icke är skyddad. Detta synes mig stå i uppenbar strid med principen att råvaran ej skall beskattas. Är det då blott jordbrukaren, som ej skall hafva full betalning för sitt arbete? Som en illustration till hvad jag ofvan sagt vill jag blott nämna tullen å råsocker och kaffe. Äfven dessa artiklar äro råvaror; men för dem betalas tull. Men då faller ju den princip, att råvaran skall lemnas fri.

Jag skall be att få uppläsa ännu ett par punkter uti nämnde broschyr, som äro särskildt förtjenta af uppmärksamhet. Det heter der att England under flera år importerat mycket mera än det exporterat, och det uppgifves att det år 1878 importerade för 63 millioner pund sterling mera än det exporterade. På hvad sätt betalar nu England detta? Jo, heter det: “På hvad sätt England än kommer i ego och åtnjutande af dessa förnödenheter, hvilka så oerhördt öfverstiga hvad det skickar ut, så är säkert, att deras värde icke är en skuld, hvori England häftar till andra stater — tvärtom, de sändas till England som betalning för fordringar, som detta land har, för att betäcka räntor och dividender af kapital, som vi utlånt eller nedlagt i utländska företag“. England har således, likasom rike gods-egare, köpmän och tjänstemän, råd att konsumera mycket, därför att det har stora inkomster, England har kapital att betala med; men har Sverige detta? Om vi se efter, finna vi att Sverige under de sista tio åren importerat för mera än 2,432,000,000 kronor, under det att exporten under samma tid uppgick till endast omkring 1,987,000,000 kronor. Importen öfversteg således exporten med 445,000,000. Hafva vi kunnat betala den derigenom ådragna skulden med våra fordringar hos utlandet? Nej, för 445 millioner kronor hafva vi under tio års tid ätit och druckit o. s. v., utan att kunna betala det. Man må söka förklara detta, huru man vill; det kan dock icke bortförklaras, och vi se äfven huru fattigdomen allt mer och mer griper omkring sig i landet. Dessa i sanning talande och tänkvärda siffror äro hemtade ur Kommerskollegii embetsberättelse.

Men jag skall återgå till nyssnämnda broschyr. Der säges vidare: “Alla rika nationer, som hafva lånt ut pengar till andra länder, måste nödvändigt hafva större införsel än utförsel, eftersom den årliga inkomst, de draga af dessa länder, betalas i varor. Af samma orsak måste de fattiga nationerna nödvändigt hafva större utförsel än införsel, eftersom de betala den årliga räntan på sina skulder i varor.“ Handla vi så som de sistnämnde? Den nation som har skulder, hon skall exportera mera än hon importerar. Men i stället hafva vi att betala 30 mil-

Om uppläfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

lioner i ränta till utlandet. Hvert skall det väl bära, om vi fortsätta på den vägen?

Hvad särskildt den nu föreliggande frågan beträffar, undrar jag icke på att den uppväckt en storm, ty en sådan behandling, som man velat gifva henne, har jag icke under mitt deltagande i det offentliga lifvet sett någon fråga röna. Riksdagen, om hvilken det i grundlagen heter, att han eger utöfva svenska folkets rätt att sig sjelf beskatta, beslutar att lägga tull på majs och några andra artiklar — allt, efter mitt förmenande, af den mest oskyldiga beskaffenhet. Men ehuru frågan således i sjelfva verket är obetydlig, blåser man upp den till en stor fråga, och sedan Riksdagen en gång fattat sitt beslut, behaga vederbörande vända sig till embetsmyndigheterna med förfrågan, om den af Riksdagen beslutade tullen bör åsättas eller ej. Har man väl någonsin hört talas om något dylikt? Är det på detta sätt man respekterar Riksdagens sjelfbeskattningsrätt? Nog vet jag att, innan en fråga förelägges Riksdagen, den brukar hänskjutas till åtskilliga embetsmyndigheter för att dessa skola afgifva sitt utlåtande i saken. Men att, när Riksdagen en gång beslutat påläggandet af en skatt, myndigheterna höras om lämpligheten af skatten, detta är någonting exempellöst. Och hvad skulle följden hafva blifvit, om icke regeringen stadfäst Riksdagens beslut? Det torde nemligen icke vara Herrarne obekant, att inom regeringen funnos de, som påyrkade att detta beslut icke skulle leda till någon påföljd; och äfven åtskilliga af våra tidningar förfäktade samma mening. Aldrig har jag sett våra eljest frisinnade tidningar så kasta öfver bord svenska folkets sjelfbeskattningsrätt, som de gjorde vid detta tillfälle; och dock är det ju dessa tidningar, som göra anspråk på att anses föra folkets talan. Det är ett ovärdigt sätt att föra denna talan, då man uppmanar Kongl. Maj:t att handla emot grundlagen.

Jag skall nu, med anledning af hvad som här yttrats rörande majsens användbarhet såsom utfodringsmedel, be att få säga några ord om dess värde i förhållande till t. ex. hafre.

Jag ber härvid att få fästa uppmärksamheten på ett arbete, som en af våra sakkunnigaste och skickligaste fackmän, Professor Almén i Upsala, utgifvit. Uti detta arbete, deri han behandlar näringsämnenas sammansättning, värde och prisförhållanden, visar han att hafren är icke blott det billigaste utan äfven det bästa foderämne; han uppgifver att hafrepriset i medeltal är 40 % billigare än dess näringsvärde i förhållande till priset å andra foderämnena. Då hafren är så billig, kan det icke vara skäl till att skicka ut den till England och i utbyte införa majs. En talare hotade oss med att, om vi skulle utestänga majsen från vårt land, vi skulle få in ryskt rågmjöl i stället och att vid ett lågt pris på råg, t. ex. en krona för pundet, mycket rysk råg skulle införas. Jag vågar påstå, att ingen svensk jordbrukare kan odla råg utan förlust, då priset icke ställer sig högre än en krona för pundet. Har priset gått ned så lågt, så måste denna produktion upphöra till följd af den beskattning, som i allmänhet hvilat å sädesproduktionen. Jag tror att intill dess vi få fritt odla råg och potates här i Sverige, det är rimligt att något litet hålla till-

baka på det öfverflöd å majs, som Amerika tillför oss, och som så mycket inverkar på sädesproduktionen.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Herr Sven Nilsson: För min del hade jag icke förut i Kamraren yttrat mig i tullfrågor, och det är nu med tveksamhet som jag tager till ordet i denna sak vid denna timme på dagen. Men jag har blifvit uppkallad af ett par föregående talare, som berört ett ämne, deruti jag tror mig vara något hemmastadd, och det är på detta område som jag skall röra mig. Jag skall icke inlåta mig på den tvistiga frågan i allmänhet, ty den frågan föreligger ju icke vid afgörandet af denna punkt. I detta fall instämmer jag icke i den siste ärade talarens yttrande, och då jag nu uppträder för att yrka bifall till Utskottets förslag, så är det icke derföre att jag hyser några protektionistiska åsikter, ty jag står i allmänhet på en annan ståndpunkt i dessa frågor. Jag bidrog med min röst, likasom jag förmodar hvarje annan gjorde, med moget öfvervägande till det beslut, Riksdagen sistlidet är fattade, och jag må säga att det förvånar mig att man i år vill på allvar röra upp denna fråga på nytt. Jag tror, att det skulle vara godt att få lugna sig någon tid, och jag anser att det icke är för Riksdagen nyttigt att saken så snart igen kommer på tal, allra minst för dem som hysa frihandelsvänliga åsikter. En talare, som yrkade afslag å Utskottets hemställan, sade att han önskade erhålla någon tids vapenhvila. Det är vanligtvis så, att den som förlorat ett slag, begär vapenhvila, innan han fortsätter striden, och jag skulle önska att de, som nu framkallat denna strid, hade varit angelägna om att icke åter upptaga densamma, utan att vi fått bibehålla den vapenhvila någon tid, som jag trodde kom till stånd förlidet år i denna fråga. Nu säger man att sedan sista riksdagen nya skäl tillkommit, som böra inverka på Riksdagen att bryta vapenhvilan och upphäfva sitt förlidet år fattade beslut, och i detta afseende åberopas de af Landtbruksakademiens förvaltningskomité samt Kommerskollegium och Generaltullstyrelsen afgifna underdåniga utlåtanden. Jag ber i detta afseende att få hänvisa till de yttranden, som förlidet år i Riksdagen afgåfvos i denna sak, och jag hemställer om icke dessa innehålla alldeles samma skäl mot det beslut, som då af Riksdagen fattades, som man finner i ofvan åberopade handlingar, hvilka äro vidfogade reservantens särskilda mening. Man har äfven åberopat förhållanden, som skulle hafva inträffat sedan sista riksdagen, och som skulle hafva inflytande på frågans afgörande nu, hvarom jag hemställer få yttra några ord. Man har nemligen påstått, att exporten af brännvin förra året betingats allenast af den omständigheten, att betydliga quantiteter majs ned förlidet år importerats till landet, innan någon majstull bestämdes. Rigtigheten af detta påstående bestrider jag på det bestämdaste, ty majsimporten 1880 har icke det ringaste inverkat på priset, vare sig på potates eller brännvin. Vi veta att det i början af år 1880 till följd af en högst ringa skörd 1879 uppstod en stor brist på potates i landet, och att icke så obetydliga quantiteter majs då användes för brännvinsbränning. Så kom 1880 års höst. Man hade med anledning af er-

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

farenheten från vårbränningen gjort sig den föreställningen att majs skulle med stor fördel kunna begagnas för bränvinsbränning äfven för den stundande tillverkningstiden och till följd deraf och dels med anledning af Riksdagens beslut i tullfrågan införskrefvos ofantliga kvantiteter majs under förhoppning att den skulle med fördel kunna användas för bränvinsbränningen. Jag hemställer dock till de ärade ledamöter af denna Kammare, som ifrågasatt majstullens inverkan på bränvinsexporten, och som väl känna till denna fråga, om verkligen några stora kvantiteter majs blifvit använda till bränvinsbränning. Så har icke skett, åtminstone icke i min ort, der den största bränvinstillverkningen i landet utöfvas.

Den enda orsaken till den stora bränvinsexporten som egde rum under sistlidna år var det pris potatisen betingat, hvilket pris icke det ringaste påverkats af majsimporten. Det är sant, att potatisen under det sista året stått lika högt i pris som året förut, den har nemligen under båda åren kostat omkring fem kronor för nio kubikfot, — som hos oss beräknas för en tunna — men dervid är att märka, att potatisen förliden höst, då exporten verkställdes, hade ett värde af minst två kronor mera för tunnan än föregående år. I stället för att en tunna potates tillsammans med $1\frac{1}{2}$ lispund säd, hälften korn och hälften hafre, i medeltal under vanliga år lemna en afkastning af 12 å 13 kannor 50 procent bränvin, har samma kvantitet potates och säd af sista årets skörd lemnat en produkt af 16 å 17 kannor. Detta kan jag styrka, om så erfordras. Det är då klart, att om jag kan uppskatta det tillverkade bränvinets värde, sedan skatten blifvit från dragen, till 50 öre kannan, så utgör ökningen af 4 kannor högre afkastning i inkomst vid bränvinsbränningen 2 kronor per tunna potates, hvarigenom förra årets potatisskörd får ett värde af 2 kronor högre än föregående år per tunna. Häraf framgår, att om man jemför stärkelsehalten hos potatisen under de förlutna åren, bränvinstillverkaren egentligen ej betalt högre pris för potatisen under förliden höst än 3 kronor för nio kubikfot. Detta låga potatispris är förklaringen hvarföre alla, som infört majs, icke kunnat med fördel använda densamma för bränvinsbränning, oaktadt majs förliden höst stått i så lågt pris som 85 å 95 öre per lispund. Det är således den rika afkastningen af potatisskörden förlidet år som är orsaken till exporten och ej majsimporten, men dessa förhållanden äro så högst ovanliga, att de icke kunna åberopas såsom i allmänhet inträffande. Om potatisskörden 1880 hade, i likhet med 1879, lemnat endast half skörd medelgod vara, skulle priset på densamma sannolikt ändå ej varit mycket högre än 3 kronor per tunna, men tillräckligt högt för att förbjuda bränvinsexporten, emedan bränvin, tillverkad af majs, äfven med så låga priser som förefunnes, skulle blifvit för dyrt för sådant ändamål. Derjemte hafva till exporten bidragit de i utlandet gällande höga pris å bränvin, som under förliden höst inträdde. Det är ett faktum, att priset å bränvin utomlands icke under en lång följd af år varit så högt som under det sista året. Påståendet att den fria importen af majs varit orsaken till exporten af bränvin är således icke riktigt, det är åtminstone min uppfattning af frågan.

Vidare har man sagt, att Utskottet tänkt blott på den mindre jordbrukarens fördel, men ej på de fattige arbetarnes bästa. Om jag, som tillhör dessa mindre jordbrukare, skulle arbeta i mitt eget intresse, så skulle jag arbeta för fri import af majs, därför att jag äfven är bränvinstillverkare, emedan jag då hade potatisförsäljarne — de måtte nu tillhöra hvilken samhällsklass som helst — i min hand, och kunde således kommendera prisen på potatisen. Jag medgifver att jag såsom potatisodlare äfven kan anses hafva ett enskildt intresse, men det öfvervägande intresset för mig är, att som bränvinstillverkare få majs fri från tull af det skäl jag redan nämnt, emedan jag vanligen köper mycket större quantiteter potatis än jag sjelf odlar. Men jag får på samma gång upplysa Kammaren derom, att bland de personer, som sälja potatis till brännerierna i min ort, äro en stor del om ej flertalet af den så kallade arbetsklassen på landet, hvilka i allmänhet äro jordbrukare, ehuru de egentligen ej äro annat än torpare. De högre pris å potatisen, som i vanliga fall skulle komma att uppstå i de bränvinsproducerande länen, genom tull å majs, skola dessutom ej kunna inverka nämnvärdt på prisen å potatisen i de andra delarne af landet.

I den händelse således majs tullfritt skulle komma att införas, skulle detta skada arbetarne åtminstone i en del orter, genom att derigenom under vanliga förhållanden åvägabringa billigt pris på potatisen, hvilken ofta är den fattiga familjens hufvudsakliga uppehälle.

Man har här äfven talat om importen från Tyskland af potatis, och har varnat oss för att bibehålla majstullen, emedan man då skulle få en stor import af potatis från Tyskland. Jag skulle vilja fråga den talaren, som sagt detta, huru stor mängd tysk potatis, som blifvit importerad till vårt land. För några år sedan vet jag att en sådan import existerade, ehuru icke af någon betydelse. Men den tiden konsumerades i vårt land vanligen omkring 17 å 18 millioner kannor bränvin om året. Under sådana omständigheter kunde det under vanliga förhållanden blifva brist på inhemsk potatis för bränvinsbränningen, och då kunde inträffa att man skaffade sig sådan utifrån, allra helst då man icke hade majs att tillgå eller ens visste att använda den för bränvinsbränning; men under närvarande förhållanden, då konsumtionen af bränvin icke på långt när är så stor som då, och då majs finnes att tillgå, som äfven med den åsatta tullen kan användas för bränvinstillverkningen, hellre än den tyska potatisen, torde den numera ej blifva för oss behöflig.

Man har också talat om att man genom denna tull ville gifva skydd blott åt den svagare jorden, och man har sagt att jemväl innehafvarne af sådan jord kunna fodra upp sin potatis genom att göda sina kreatur och genom afsättning af dessa på detta sätt tillgodogöra sig jordens afkastning. Men jag frågar: kan innehafvaren af den svagare jorden icke göra detsamma i alla fall? På flera orter går man ju till väga på sådant sätt; men i en ort, der bränvinstillverkning finnes, och följaktligen affall från brännerierna kan på samma sätt med större fördel än potatisen begagnas, der måste det bestämdt vara fördelaktigare att afsätta potatisen till brännerierna, och det vore för egarne

Om uppläfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs. af denna jord skadligt, om sådant tillfälle till afsättning, som nu finnes, af majsens utträngdes.
(Forts.)

Det skulle högeligen förundra mig om, då Riksdagen förra året fattat ett beslut, hvilket regeringen sanktionerat, detta beslut skulle vid denna riksdag upprivas. Jag tror för min del att om Riksdagen vill söka att vinna aktning för sina beslut och få dem af regeringen fastställda, Riksdagen icke bör det ena året fatta ett beslut och det andra året upphäva detsamma, samt möjligen det tredje året återgå till det första beslutet och så vidare. Tro Herrarne väl att ett sådant tillvägagående kan hos folket medföra aktning för Riksdagens beslut eller göra Kongl. Maj:t benägen att sanktionera dem.

Jag finner emellertid att Kammaren är otålig och derföre vill jag emot Kammaren iakttaga den humanitet, som jag är densamma skyldig, och således icke nu yttra mig vidare, ehuru jag skulle hafva något mer att tillägga. Jag har dock ansett det vara min skyldighet att yttra mig i frågan, derföre att den kommit så allvarligt på tal. Lika med talaren på blekingebänken är jag af den åsigt, att om man skall lösa frågan, så måste man lägga särskild tillverkningskatt på bränvin, tillverkad af majs. Man har visserligen åberopat en auktoritet, som yttrat sig häremot på grund af svårigheterna i kontrollen öfver bränvinstillverkningen, nemligen Utskottets högt ärade ordförande, för hvars åsigt jag hyser stort förtroende. Men med den erfarenhet jag har om bränvinstillverkningen, tror jag för min del, att denna kontroll icke behöfver blifva så svår, äfven om ett nytt kontrollsystem efter bränvinskomiténs förslag skulle komma att införas. Någon kostnad för staten bör ej heller kunna häraf uppstå; ty hela denna kostnad kan läggas på tillverkningen, och staten behöfver då icke gifva ut ett enda öre för kontrollen. Vill man öfvergå till en lagstiftning i detta syfte, då är jag genast färdig lemna min röst till fri införsel af majs.

Jag yrkar på dessa grunder bifall till Utskottets förslag.

Grefve Sparre: Jag skall icke upptaga tiden med att besvara de anmärkningar, som mot mitt förra anförande blifvit gjorda, och jag skulle icke heller hafva begärt ordet ännu en gång, om icke en ärad talare på stockholmsbänken hade uti sitt anförande uppgifvit, att jag skulle hafva sagt att jag stälde frihandlarne till ansvar för de många försnillningar och förfalskningar, som egt rum under den senaste tiden. Jag har icke sagt något sådant, utan jag åberopade blott Careys yttrande om de försnillningar, som inom Amerika egt rum, och tillade: "här känna vi nog igen hvad som föregår hos oss"; och detta är väl sant, ty vi måste väl finna en viss likhet mellan hvad han säger om Amerika och förhållandena här. Jag ämnar icke svara på hvad som yttrades af den ärade talaren på göteborgsbänken och hans insinuationer emot Carey. Mig förefaller det icke lämpligt att på detta sätt vederlägga en vetenskapsmans teorier eller auktoritet, att, såsom den ärade talaren gjorde, påstå att hans åsigt förändrat sig sedan han köpt grufvor; jag för min del argumenterar icke på det sättet.

Samme ärade talare sade vidare, att det var just Careys tullkrig mot Europa som föranlett den nemesis divina, att hela Europa nu sammanslutit sig för att skydda sig genom tullsatser mot Amerika. Men detta är icke någon nemesis divina. Det är en naturlig följd deraf att Europas länder känna sig hotade af att blifva öfversvämmade af Amerikas produkter. De försvara sig emot dem med det enda vapen som finnes -- tullsatser. Detta erkänner man öfverallt utomlands vara riktigt; men man vill icke att *vi* skola göra det. Hela Europa stänger sina hamnar till försvar emot Nord-Amerikas export, hvilken blifvit så öfvermäktig just derigenom att dess industri fått njuta af 20 års tullskydd. Vår konsuls berättelse från Tyskland innehåller, att på samma gång Tyskland skyddar sig mot import af t. ex. vår jern-tillverkning, så har Tyskland likväl på samma gång ökat sin jern-export, såsom Amerika gjort under sitt skyddsystem. Då sålunda nästan hela Europa sökt skydda sig mot Nord-Amerikas öfversvämmande export och satt sig till motvärn mot den genom skyddstullar; då Europas mäktigaste länder, Ryssland, Tyskland och Frankrike, beslutat använda skyddstullar, skola vi likväl icke göra det; utan vi skola låta Nord-Amerika öfversvämma oss med sina alster!

Frihandeln, såsom en naken princip, är en numera öfvervunnen ståndpunkt. Tiden har gått förbi. Herrar frihandlare stå nu och stampa på samma punkt som för årtionden tillbaka. Det var en tid, då frihandelsteorierna voro temligen allmänt omfattade, då de ansågos snart sagdt som axiomer; men den tiden är förbi. Icke blott nästan alla Europas folk hysa en motsatt åsigt, utan äfven statsmän, sådana som Thiers och Bismarck, hafva förkastat frihandeln, och alla kloka nationer komma att göra på samma sätt. Sverige måste således följa med tiden äfven i detta afseende och vidtaga de åtgärder, som äro nödvändiga för att skydda vår industri.

Inom det industriella området pågår alltjemt, såsom talaren på göteborgsbanken ganska riktigt yttrade, en strid mellan den starkare och den svagare. Den svagare måste skyddas i striden; och det enda vapnet härför är tullar. Först i den mån en nation känner sig i det ena eller andra hänseendet stark nog för att undvara tullskyddet, kan och bör hon taga bort detta skydd. England t. ex. hade mycket höga tullar, ända till dess det kände sig vara kapitalstarkt samt öfverlägset andra nationer genom sin stora penningetillgång och genom sin starka marin, som kunde försvara dess stora handelsflotta på alla haf. Först då England kommit derhän, ansåg det sig kunna borttaga sina skyddstullar. Äfven ett annat, litet men ofantligt kapitalstarkt land, Belgien, har funnit sig vara så rikt och starkt, att det kunnat borttaga sina tullar. Men ett fattigt land som Sverige, der industrien är i sin barndom, ty om vi jemföra oss med andra länder, så skola vi finna att vår industri står på en särdeles låg ståndpunkt, skulle icke genom tullsatser skydda sina näringar!

Talaren på göteborgsbanken har sagt, att jag skulle hafva gjort mig skyldig till en inkonsequens, i det jag ena gången förklarar att jag med öppna armar mottoge de utländingar, som sätta sig ned här i riket för att bedrifva fabriksrörelse, men vid ett annat tillfälle utta-

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

lat min motvilja mot dessa utländska så kallade probenreutrar, som alltsomoftast besöka vårt land. Ja, det är sant att jag fält sådana yttranden. Men det är att märka, att dessa probenreutrar icke hitkomma i annan afsigt än att här afyttra sitt utländska skräp. Hvad åter beträffar de utlänningar, som här bedrifva fabriksrörelse, så är det väl sant, hvad den ärade talaren anmärkte, att de draga vinsten af sin rörelse ut ur landet; men arbetet stannar inom landet, och det är just arbete, som vårt fattiga folk behöfver.

På talet om att protektionismen framkallar skaror af proletärer svarar jag, att det just är genom att skydda de inhemska näringarne, som vi skaffa arbete åt de fattige; och detta är väl icke ett sätt att framkalla skaror af proletärer. Jag kan icke undgå att erinra den ärade talaren på göteborgsbanken, hvilken bland de saker, som han kanske med stolthet antecknat på sin meritlista, äfven räknar det att han genomdrifvit påläggande af accis på hvitbetssocker, jag kan icke underlåta, säger jag, att erinra honom om, att han just härigenom förqväft en näringsgren i dess linda. Hvitbetssockerodlingen i vårt land har blifvit totalt undertryckt genom denna accis. Det är just på detta sätt, det är genom att icke allenast icke skydda våra näringar, utan äfven förqväfva dem i deras linda, som man framkallar proletärer, befordrar emigrationen och oupphörligt ökar våra skulder till utlänningen.

Man har talat om att en allians skulle vara ingången emellan industriidkarne och jordbrukarne, och att skälet härtill skulle vara, att, då de förre icke kunde sköta sig ensamme, de ansåge det förmanligt att sluta förbund med landtmannapartiet såsom ett mäktigt parti.

Jag för min del förstår icke, huru man kan tala om en sådan allians; ty hvad landtmannapartiet gjort, icke har det lagt tull på de varor, som landtmännen sjelfva producera, men väl på majs, som de icke producera. Här finnes en annan allians, nemligen mellan alla dem, som vilja föra landet framåt, men detta vinnes icke genom att sätta arbetarne i tillfälle att köpa majs för billigt pris; utan genom helt andra medel, genom att gifva dem arbete.

Medan jag har ordet, ber jag få anmärka, att, om vi borttoge tullsatsen på majs, detta komme att i icke obetydlig grad verka störande på den uppgjorda beräkningen af statens inkomster. Enligt denna beräkning skulle omkring 260,000 kubikfot majs komma att importeras; och med bibehållande af den tull, som nu gällande tulltaxa bestämmer, skulle staten af denna import kunna påräkna en inkomst af mellan 200,000 och 300,000 kronor.

Vidare ber jag att få vända mig mot den ärade talare, som påstod att man ville förbjuda folk att köpa majs. Nej, derom har icke varit fråga, utan endast om att bibehålla tullen på majs, och detta är något helt annat än att förbjuda dess köpande. Jag upprepar det ännu en gång, frågan gäller icke majs, utan den gäller om vi skola vidblifva det beslut, som vi en gång fattat, eller om den ena Riksdagen godtyckligt skall upphäfva hvad den andra har beslutat. Man har talat om att röstöfvervigten för majstullens införande varit så ringa och man

har hemställt om det icke är Riksdagens rätt att upphäfva ett beslut, som en föregående Riksdag fattat. Ja, hade man haft erfarenhet af att beslutet varit skadligt, då ville jag vara den förste att påyrka dess upphäfvande. Men kan man icke åberopa en sådan erfarenhet, utan såsom skäl för sitt yrkande endast förklara att man förhastat sig, då vågar jag påstå att ett upphäfvande af beslutet skulle vara rent af förnedrande för oss.

Jag vidhåller hvad jag förut påyrkat.

Herr *Granlund* förenade sig med Grefve Sparre.

Herr *Lundgren*: Jag skall fatta mig helt kort och endast be att få bemöta dem, som påstå att det icke skulle vara riktigt handladt af denna Riksdag att upphäfva ett beslut, som föregående Riksdag fattat. För min del kan jag icke dela en sådan åsigt, utan, om det visat sig att detta beslut var mindre välbetänkt, bör det ock, efter min tanke, så fort som möjligt upphävas.

Bland de skäl, som anförts emot motionärens förslag, är äfven det, att under de sista tio åren skulle i landet hafva importerats för 445 millioner kronor mera än som härifrån exporterats, och man har härmed velat visa att svenska staten gått tillbaka i ekonomiskt afseende. Nyssnämnda siffra är, efter mitt förmenande, icke af den betydelse, som man vill tillägga den, ty det är icke staten, som är importör, lika litet som det är den, som är exportör. För att ådaga-lägga verkliga förhållandet mellan landets in- och utrikes ställning, fordras flera faktorer, än den här åberopade, hvilken jag, som sagdt, icke kan tillmäta den betydelse i fråga om bedömandet af landets ekonomiska ställning, som man velat gifva den.

För öfrigt skall jag inskränka mig till att förena mig med dem som anse att man nu både bör och kan upphäfva tullen på majs.

Grefve *Piper*: Det var endast med anledning af ett yttrande af den ärade talaren på upplandsbänken, som jag begärde ordet. Han sökte nemligen med siffror visa, att majs hade en ringa eller åtminstone en underordnad betydelse som utfodringsmedel. Med afseende härå får jag förklara, att jag anser mig lugnt kunna instämma med den ärade talaren på stockholmsbänken deri, att vetenskapsmän mycket väl kunna misstaga sig om hvad som i praktiken är lämpligt eller ej. Hvad beträffar åtminstone den provins, jag tillhör, så vågar jag försäkra, att majsen der på de senare åren vunnit stor betydelse som utfodringsmedel, och detta för alla möjliga slags kreatur.

Jag är visserligen af den åsigt, att man icke bör förhastadt upphäfva ett beslut, innan man pröfvat dess nytta. Men jag tror att, om man finner sig hafva begått ett misstag, man ock bör söka rätta det så fort som möjligt. Och då jag nu är af den åsigt, att ett misstag här blifvit begånget, så får jag för min del instämma med motionären och yrka afslag å Utskottets hemställan.

Herr *Herslow*: Jag skall icke följa exemplet af talaren på elfs-

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

*Om upphäfvande af tull-
len å majs.
(Forts.)*

borgsbänken och nu inlåta mig på den stora frågan om företrädet mellan frihandel eller protektionism; jag kan naturligtvis icke våga mig fram med en enda af "frihandelsfraserna", då jag nu hör af en sådan vetenskapens målsman som han, att hela frihandelsteorien är utdömd såsom föråldrad. Jag skall derföre heller icke, såsom han, granska och citera den ene eller den andre store statsmannen; jag skall icke ange de många speciella grunder, hvarur Thiers' ifrande för en protektionistisk tullpolitik för Frankrike härledde sig; och i fråga om Bismarck skall jag ej åtsporja den ärade talaren, om han också är beredd att gå hela densamma väg, på hvilken Bismarck slagit in och nu ser sig nödsakad att fortgå, om herr representanten för Venersborg och Åmål också är besluten att söka förvandla statsförvaltningen till en stor national-, försäkrings- och fattigvårdsanstalt för den del af nationen, som deraf kan vara i behof och som visserligen derpå kan göra anspråk, för såvidt staten skall på sig taga omvårdnaden af landets näringslif. Jag behöfver ej taga upp en enda af frihandelslärens sätser; ty jag skulle icke — om jag hade lust att ytterligare förlänga denna diskussion, hvilket jag dock för ingen del vill — för att bemöta den värde talaren behöfva något enda derur hemtadt skäl; jag skulle för vederläggande af hans yrkanden låna alla mina argument från honom sjelf, jag skulle taga mina vapen ur "Svenska arbetets vänners" egen rustkammare. Det förhåller sig nemligen så, att allt hvad herrar protektionister eljest pläga anföra till stöd för nya tullar, det talar just för borttagande af den nu ifrågavarande tullen. Vi frihandelsvännere skulle från vår ståndpunkt möjligen kunna vara med om bibehållande af tullen å majs; men icke kan jag begripa, huru herrar protektionister, om de vilja bibehålla något sken af konsekvens, kunna motsätta sig dess borttagande.

Den värde talaren frågade, om icke staten borde låta sig angeläget vara att skaffa bröd åt arbetaren. Men hvarföre blott bröd? männe han icke också har behof af litet potatis. Man talar om att vi böra understödja det svenska arbetet, den svenska industrien gent emot de tryckta konjunkturerna; men är det att understödja industrien att fördyra dess råämnen? Kan väl bränningsbränningen sägas vara en för vårt land obetydlig näring. Den representerar dock ett produktionsvärde af många millioner kronor och lemnar icke obetydligt överskott till export. Kan det vara skäl att tvinga denna närings idkare att för sin tillverkning använda en dyrare råvara, när en billigare står till buds? Och är det icke samma förhållande med boskaps-skötseln och köttproduktionen?

Ja, herrar protektionister hafva nu så länge påkallat uppmärksamheten för sina långa anföranden, att jag nästan kunde känna mig frestad att äfven missbruka Kammarrens tålmod och gifva dem något litet igen från den andra sidan, som jag tillhör. Jag skall dock motstå frestelsen och, stricte hållande mig vid dagens fråga, inskränka mig till att med några ord bemöta ett par af deras påståenden. Man har sagt, att Riksdagen bör stå fast vid sitt en gång fattade beslut. Men männe någon af oss, som förlidna år icke afgjort tillhörde det ena eller andra partiet, skulle, om vi då haft samma erfarenhet i ämnet

som nu, stannat i det beslut, som nu blef Riksdagens. Säkert är att året 1880 i afseende på majsens betydelse för vårt land lemnat mera erfarenhet, än hela den föregående tid, under hvilken någon import af denna vara egt rum, och det är detta som ger oss rätt att nu påyrka en ändring i vårt förra beslut. Man svarar: "låt om oss icke rubba det bestående". Mycket riktigt! Det yrkandet gjorde just vi i fjor, och det göra vi i år också. Men det bestående systemet nu, det är att *icke* lägga tull på råämnen. Dertill kommer att ännu har icke vid någon ort uppburits ett enda öre i majstull. Nå väl, det är ju just detta vi vilja vidblifva; vi vilja ej genom att börja tillämpa en sådan tull "*rubba det bestående*".

Jag respekterar Riksdagens beslut lika mycket som någon annan och jag vågar påstå lika mycket som talaren på venersborgsbanken. Men nästan hvarje Riksdag ändrar genom tulltaxan *något* af en föregående Riksdags beslut; hvarför jag ej tycker *det* skälet bör afhålla oss från att rörande denna fråga betänka oss ännu en gång, då vi genom den ovanligt stränga vintern fått så märkvärdigt god tid till att pröfva denna nya bestämmelse, innan den på en enda punkt hunnit blifva tillämpad.

Hvilka argument hafva icke här blifvit använda? Man har läst upp stycken ur en bok, som jag under förmiddagens lopp sett gå i lån mellan Kamrarne och skyndsamt bäras fram och tillbaka i den så kallade "sammanbindningsbanan;" man har framhållit resultaten af verkställda analyser för att visa, att så och så mycket qväfve finnes hos hafren och så och så mycket mindre hos majsen, i följd hvaraf hafren skulle vara bättre foderämne än majsen. Mine Herrar, hvad betyder denna "vetenskapliga uppgift?" Ägg och vildt äro äfven ypperliga näringsämnen, vida kraftigare än hvete, böner och fläsk; men vill man få en person fet, så ger man honom icke ägg och vildt utan andra näringsämnen; och vill jag *göda* boskap, så ger jag den *icke* företrädesvis qväfve utan företrädesvis stärkelse och socker. Är nu detta sätt att göra sig "vetenskapen" till godo, är det icke just "humbug?"

En protektionist af renaste vatten yttrade härom dagen, då frågau om tull å humle behandlades, att han icke visste, huru vida denna tullsats icke möjligen vore betungande för vår stora bryggerinäring, men, menade han, "den är dock alltid en tull, därför tager jag den och hoppas att flera andra sådane skola följa efter." Jag förmodar att de "skyddstullsmän", som i dag yrka på majstull, hafva samma skäl; det är åtminstone det enda skäl jag kan fatta kunna förmå *dem* att rösta för *denna* tullen.

Så långt har icke ens Grefve Sparres och "vetenskapens" dom öfver "frihandeln" ännu bragt mig. Innan jag når upp till denna upphöjda ståndpunkt, der protektionismen visar sig i hela sin prydna, behöver jag nog ännu åtskilliga timplånga lektioner af samme värderade föreläsare i nationalekonomi. Huru jag då kommer att rösta, vet jag icke; men för närvarande har jag ej kommit längre i omvändelse än att jag — ehuru väl nu af rent protektionistiska grunder --

Om upplifvande af tullen å majs.
(Forts.)

Om upphäfvande af tullen å majs.
(Forts.)

röstas för bifall till motionärens förslag och afslag å Utskottets hemställan.

Herr Ola Andersson i Burlöf: Jag hoppas att jag har rättighet att yttra mig ännu en gång och jag lofvar att icke blifva mångordig.

Jag vill blott med anledning deraf att man åberopat förhållandena i Tyskland upplysa, att i detta land är tullen på majs icke mer än cirka 19 öre per centner, under det den hos oss uppgår ända till mellan 62 och 63 öre per centner.

Dessutom vill jag nämna, att i Danmark förekommer icke tull på majs. Jag har hört flere danskar förundra sig öfver att vi sälja så många magra kreatur; och jag tror att Danskarne skola skratta oss midt i synen, om vi fortfarande bibehålla denna tullsats och låta dem göda våra kreatur.

Jag fortsätter mitt förra yrkande.

Herr Liss Olof Larsson: Då det tyckes vara meningen att få nu förevarande punkt afgjord redan i detta plenum, skall jag icke upptaga Kammarens tid, utan vill endast upplysa, att jag för min del voterade för Kammarens och Riksdagens beslut i frågan sistlidna år, samt tillkännagifva, att jag vidhåller min åsigt och sålunda kommer att vid den blifvande voteringen rösta för bifall till Utskottets hemställan. För egen del har jag ej känt någon ånger öfver att med min röst hafva bidragit till majstullens åsättande i fjor; och det skulle efter min tanke vittna om vankelmod och obeslutsamhet hos Riksdagen att nu upphäfva fjorårets beslut.

Häruti instämde Herr *J. E. Johansson* i Forneby.

Öfverläggningen förklarades slutad. Herr vice Talmannen gaf propositioner i enlighet med de yrkanden, som förekommit, dels på bifall till Utskottets förevarande hemställan, dels ock på afslag derå samt bifall i stället till den del af motionärens förslag, som samma hemställan afsåg; och fann Herr vice Talmannen den förra af dessa propositioner vara med öfvervägande ja besvarad. Votering begärdes, i anledning hvaraf en så lydande omröstningsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som bifaller hvad Bevillnings-Utskottet hemställt uti den under föredragning varande delen af 5:te punkten i Utskottets Betänkande N:o 4, röstas

Ja;

Den, det ej vill, röstas

Nej;

Vinner Nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets förevarande

hemställan, i det afseende, hvarom fråga är, bifallit Herr Kockums i ämnet väckta motion.

Omröstningen, i vanlig ordning verkställd, utföll med 120 Ja mot 60 Nej; hvadan Kammaren beslutat i öfverensstämmelse med ja-propositionen.

Mot detta beslut anmälde Herr *Abr. Rundbäck* sin reservation.

Utskottets i föreliggande punkt gjorda ytterligare hemställan bifölls.

Som tiden redan var långt framskriden, uppsköts den vidare föredragningen af Bevilhings-Utskottets förevarande betänkande till kl. 7 e. m., då, enligt derom utfärdadt anslag, detta sammanträde komme att fortsättas; och åtskildes Kammarens ledamöter kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.